

Київський національний лінгвістичний університет

Факультет східної і слов'янської філології

Кафедра китайської філології

Кваліфікаційна робота магістра

зі східної філології на тему:

**КОНОТАТИВНИЙ ПРОСТІР МІФОНІМІВ У СКЛАДІ
ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ КИТАЙСЬКОЇ І УКРАЇНСЬКОЇ МОВ**

Студентки групи Мжит 52-23

факультету східної і слов'янської філології

Освітньої програми

Східна філологія: китайська мова і
література, переклад, методика навчання

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.06

Східні мови та літератури (переклад
включно),

перша – китайська

Семенюк Катерини Юрїївни

Науковий керівник: к.п.н., доц. Шевченко
К.В.

Допущена до захисту

«__» _____ 2024 року

Завідувач кафедри

_____ Любимова Ю.С.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДГРУНТЯ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНОТАТИВНОГО ПРОСТОРУ МІФОНІМІВ В СКЛАДІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ КИТАЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	8
1.1 Поняття конотативного простору міфонімів. Їхня роль в мові та культурі.	11
1.2 Роль фразеології в культурному контексті.	23
Висновок до розділу 1	34
РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ДОСЛІДЖЕННЯ КОНОТАТИВНОГО ПРОСТОРУ МІФОНІМІВ У СКЛАДІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ КИТАЙСЬКОЇ І УКРАЇНСЬКОЇ МОВ ..	36
2.1 Аналіз сучасних підходів до вивчення фразеології у китайській та українській мовах	43
2.2 Роль сучасних технологій у розкритті конотативного простору	45
2.3 Критерії відбору фразеологічних одиниць для аналізу	49
2.4 Роль оригінального ілюстративного матеріалу у дослідженні конотативного простору міфонімів у складі фразеологічних одиниць китайської і української мов	51
Висновок до розділу 2	53
РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНОТАТИВНОГО ПРОСТОРУ МІФОНІМІВ У СКЛАДІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ КИТАЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	55
3.1 Спільне та відмінне у фразеологічних зворотах з міфонімами в китайській та українській мовах.	55
3.2 Аналіз конотативного простору міфонімів на матеріалі ченьюїв китайської мови	65
3.2.1 Аналіз конотативного простору міфонімів в українських фразеологічних одиницях	78
3.3 Культурні та історичні контексти використання міфонімів	81
3.4 Розкриття впливу культурного тла на інтерпретацію фразеологічних одиниць	83
3.5 Конотативне вираження міфонімів на матеріалі контекстів	86
Висновок до розділу 3	88

Висновки	90
简评.....	92
Список використаних джерел.....	94

ВСТУП

Мова відтворює всі аспекти людського життя, включаючи соціальну позицію, духовні переконання, національно-культурні особливості та погляди на навколишню дійсність та самого себе. Очевидно, сприйняття світу має етно-специфічний характер, визначений особливостями національного менталітету та культури. Зрозуміння активної ролі національно-культурного чинника у сприйнятті та осмисленні навколишньої дійсності та його вираження в мові збільшило зацікавленість вчених у вивченні національно-культурної картини світу.

Також варто зазначити що лексико-семантична система мови постійно відчуває вплив змін, оскільки вона є найбільш чутливою до зрушень у соціумі та мовній свідомості її носіїв. Конотація, як лексико-семантична категорія, має неоднозначне тлумачення з огляду на суперечливий компонентний потенціал, галузеву полівекторність репрезентацій та прагматичну спрямованість. Розуміння поняття конотації в лінгвістичному вимірі є актуальним, оскільки виникає необхідність узагальнити проблеми сучасного стану її теоретичного опрацювання, розмежувати широке та вузьке розуміння конотації, схарактеризувати її змістове наповнення та визначити обсяг і межі. Подальше вивчення конотації спрямоване на виявлення її ролі у формуванні емоційного та культурного контексту мовлення. Особлива увага приділяється аналізу взаємозв'язку конотації з національно-культурними аспектами та впливу цього лінгвістичного явища на сприйняття тексту в різних мовних середовищах. Отримані результати вивчення конотації стануть основою для подальших розробок у сфері семантики та культурології мови, а також допоможуть у розумінні глибинних шарів мовної експресії. В сучасному лінгвістичному дослідженні, що орієнтоване на вивчення культурної та лінгвістичної взаємодії, велике значення також приділяється аналізу конотативного простору в різних мовах. Дана кваліфікаційна магістерська робота спрямована на дослідження

конотативного простору міфонімів, які утілюються у фразеологічних одиницях китайської та української мов.

Актуальність теми обумовлена необхідністю розкриття глибоких культурних та когнітивних особливостей міфонімів у фразеології, що є важливим елементом мовного вираження. **Новизна** нашого дослідження полягає у систематизації та порівняльному аналізі конотативних просторів обраних фразеологічних одиниць у двох культурних контекстах.

Метою даної роботи є детальне вивчення та аналіз конотативного простору міфонімів, що існують в складі фразеологічних одиниць, у китайській та українській мовах. Робота спрямована на розкриття внутрішнього значення та конотаційних відтінків міфонімів у фразеологізмах обох мов, враховуючи їхні культурні та історичні відмінності, а також виявлення специфічних рис та особливостей конотативного простору міфонімів у фразеологічних одиницях китайської та української мов, розкриття їхнього впливу на мовну картину світу.

Завданнями дослідження є :

1. Проведення відбору та аналізу фразеологічних конструкцій, що включають міфоніми у китайській та українській мовах.
2. Визначення конотаційних особливостей та відтінків міфонімів у фразеологічних одиницях китайської та української мов.
3. Вивчення та аналіз методології контекстного використання фразеологічних одиниць з міфонімами у різних комунікативних ситуаціях.
4. Порівняння конотаційних аспектів та характеристика особливостей міфонімів у фразеологічних одиницях обох мов.
5. Характеристика конотативного простору міфонімів у фразеологічних одиницях китайської та української мов.

Об'єктом дослідження є фразеологічні одиниці китайської та української мов, які містять міфоніми. В рамках об'єкту дослідження розглядаються

конкретні фразеологічні конструкції, де міфоніми впливають на конотаційні відтінки та забезпечують особливий семантичний внесок до мовленнєвого виразу.

Предметом даного дослідження є конотативний простір міфонімів в складі фразеологічних одиниць китайської та української мов. Основною увагою є аналіз конотаційного виміру міфонімів, які використовуються у фразеологічних конструкціях обох мов.

Матеріал дослідження. Для виконання кваліфікаційної роботи було розглянуто 42 фразеологічні одиниці китайської мови типу чен'юй, 1 – типу сехоуой (недомовка), 2 – яньюй та 2 – народні приказки, а також 44 фразеологічних одиниць української мови, що відображають різноманіття та специфіку міфонімів у культурних та лінгвістичних контекстах обох мов. Обраний матеріал включає як загальноживані вирази, так і ті, що характеризуються відмінностями у конотативному сприйнятті.

Методи дослідження:

Структурно-семантичний аналіз: здійснено детальний розгляд структури та семантики обраних фразеологічних одиниць з метою виявлення загальних та специфічних конотативних компонентів.

Зіставний та порівняльний аналіз: порівняльне вивчення міфонімів у китайській та українській фразеології дозволило виявити схожі та відмінні конотативні аспекти, а також визначити їхні впливи на мовну картину світу.

Лінгвістичний аналіз перекладів: використання методу аналізу перекладів сприяло виявленню трансформацій та адаптацій конотативних елементів міфонімів при їх перекладі з китайської на українську мову та навпаки.

Наукова новизна одержаних результатів. В результаті дослідження вперше систематизовано та детально охарактеризовано конотативний простір міфонімів у фразеологічних одиницях китайської і української мов. Зазначено відмінності в сприйнятті та використанні міфонімів, що зумовлені культурними особливостями, і виявлено нові аспекти їхньої взаємодії. Отримані результати

розширюють розуміння конотативного простору фразеології китайської та української мов та можуть бути корисними для науковців-лінгвістів, перекладачів та культурологів, що досліджують мовно-культурні взаємодії, а також для перекладачів китайської мови різних галузей перекладу, адже фразеологічні одиниці в китайській мові зустрічаються майже у всіх сферах спілкування.

Практичне значення. Дослідження має потенціал внести важливий внесок у розуміння культурних особливостей вживання фразеологізмів та сприяти подальшій розбудові міжкультурних зв'язків. Наша кваліфікаційна робота не лише стане важливим етапом в розвитку вітчизняних лінгвістичних досліджень в галузі китаєзнавства, але також матиме практичне значення для лінгвістів, перекладачів та культурологів, що цікавляться крос-культурним аналізом мови. Представлені результати апробовані та публікації, сприяючи в обміні знань та дослідницькій діяльності.

Структура роботи включає в себе вступ, три розділи, які послідовно висвітлюють всі аспекти дослідження, висновки до кожного розділу, а також до всієї роботи загалом. Також включає список використаних джерел, список використаних джерел ілюстративного матеріалу та анотацію.

Апробація

Апробація результатів магістерської роботи: Участь в науково-практичній конференції Київського національного лінгвістичного університету під назвою «AD ORBEM PER LINGUAS / ДО СВІТУ ЧЕРЕЗ МОВИ», яка проводилася 16-17 травня 2024 року, тема доповіді «Конотативний простір міфонімів в складі фразеологічних одиниць типу чен'юй в китайській мові».

РОЗДІЛ 1: ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДГРУНТЯ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНОТАТИВНОГО ПРОСТОРУ МІФОНІМІВ В СКЛАДІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ КИТАЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Фразеологічні одиниці, як складова частина лексико-семантичного апарату мови, відображають складність культурної спадщини та когнітивних механізмів. Одним із ключових аспектів їх аналізу є конотативний аспект, що відкриває механізми асоціацій, емоцій і культурних контекстів, які впливають на їх семантичний зміст.

Конотація, як лінгвостилістична категорія визначає додатковий семантичний зміст, що виникає під впливом асоціацій, емоцій, культурних контекстів та інших зовнішніх факторів. У контексті фразеологічних одиниць цей аспект особливо важливий через їхню міфологічну та культурну обумовленість. Міфоніми, які є специфічними відображеннями міфологічних образів у мові, виступають ключовими об'єктами дослідження у рамках конотативного аналізу. (Зайченко, 2019)

Важливо, що дослідження конотативного простору міфонімів включає в себе аналіз семантичних змістів фразеологічних одиниць з урахуванням їхніх конотаційних відтінків. Відомо, що міфоніми надають мові не лише семантичну насиченість, а й культурну глибину через відсилання до міфологічних образів, які стають точками зору культурної пам'яті суспільства.

Відповідно до сучасних теоретичних підходів, аналіз конотативного простору міфонімів включає в себе дослідження емоційних і асоціативних зв'язків, що виникають у мовленнєвому спілкуванні. Важливо зазначити, що кожен міфонім має свою унікальну конотаційну складову, яка визначається культурними та історичними умовами його використання.

Окрім вищезазначених основних понять, таких, як міфонім та конотативний простір, варто також розглянути поняття «простір», адже саме це

поняття допоможе включити більш широке розуміння контексту, в якому досліджується конотативний аспект міфонімів у фразеологічних одиницях. Поняття "простір" відкриває перед науковцями можливість розглядати не лише семантичні зв'язки, а й емоційні, асоціативні та культурні виміри, що впливають на сприйняття і значення мовних одиниць у різних контекстах. Використання терміну "простір" підкреслює динамічність та багатоаспектність вивчення конотацій, що стає важливим кроком у розумінні мовленнєвої поведінки та культурних нюансів у мовній практиці. Термін "простір" представляє собою один з фундаментальних виявів реальності, який стає доступним людині з моменту початку її самосвідомості та дослідження навколишнього світу. У цьому контексті простір розглядається як щось, що існує поза або навколо спостерігача, який знаходиться у центрі цього простору. Простір наповнений різноманітними об'єктами та людьми, він є предметним і антропоцентричним. Фантастичний простір або ж міфічний, з іншого боку, насичений нереальними істотами і подіями, які можуть сприйматися як надто фантастичні, як з точки зору науки, так і з точки зору людської свідомості (Зайченко, 2019).

Цей фантастичний або ж міфічний простір може мати як горизонтальну, так і вертикальну лінійну організацію, що відображається віддаленим і відмінним від звичайного простору для людини. Взяти до прикладу роботи письменників над фентезійними творами. Письменники часто відхиляються від буквального значення слів, використовуючи мовленнєві фігури, такі як метафора, порівняння, символ, уособлення, як засіб створення унікального фантастичного світу та реалізації своїх ідей. (Хабаз, 2023)

Таким чином, вибір і використання мовленнєвих фігур, зокрема конотації, виявляється важливим для письменників у написанні творів та, безумовно є серйозним викликом перекладача художньої літератури. Китайська мова насичена різноманітними фігурами, які дозволяють літераторам відступити від буквального значення слів, надавши тексту додатковий шар

сенсу та роблячи його більш виразним та насиченим. Конотативне значення слів робить роботу письменника більш емоційно насиченою і оригінальною, а також допомагає краще зрозуміти читачеві написане, але значно ускладнює роботи перекладача, який стикається з неоднозначністю тлумачення текстів китайської художньої літератури, що місять конотації.

Фантастичний або ж міфічний простір, хоч і віддалений від реального світу, аналогічно виявляється і в фразеологічних одиницях, де міфоніми впливають на конотаційні відтінки та забезпечують особливий семантичний внесок до мовленнєвого виразу. Слід зауважити, що міфоніми – символи, що мають міфічне чи культурне навантаження (Зайченко, 2019). В Китаї з давніх часів важливе значення та серйозний вплив на сучасну літературу мають міфічні істоти, які значно відрізняються від європейських. Вони зустрічаються доволі часто в різних жанрах давньої та сучасної літератури Китаю. Але, на наш погляд, найбільш поширені у фразеологічних виразах, які насамперед, можуть зустрічатися в текстах новел та романів Китаю. Тому, особливо важливим для перекладача є аналіз міфонімів у китайській та українській мовах на матеріалі різних типів фразеологізмів, як культурної спадщини двох країн. (Кухарчук, 2020).

Робота перекладача над фентезійними творами, де використані міфоніми у фразеологічних одиницях має зберігати унікальний культурний відбиток нації і передавати конкретні конотації та емоційні відтінки, з якими перекладачі працюють як справжні митці. (Марчук, 2015) Адже треба і зберігти колорит та унікальність автентичного твору, а й передати зміст зрозуміло для читачів, які будуть читати текст перекладу, а також для науковців, які вивчають та цікавляться китайською культурою та літературою.

Важливо, що фразеологічні одиниці з міфонімами дозволяють створювати виразні образи та атмосферу, використовуючи мовленнєві фігури, такі як метафора, порівняння, символ, уособлення, для поглиблення сенсового наповнення висловлювань.

Отже, конотативний простір у фразеологічних одиницях подібно відділяється від буквального значення слів, і виявляється ключовим елементом для передачі багатошарової семантики, що додає унікальність та глибину мовленню письменників. Конотація у фразеологічних єдностях робить їх більш емоційно насиченими та оригінальними, а також допомагає читачеві краще сприймати та розуміти написане чи сказане.

Дослідження конотативного простору міфонімів в складі фразеологічних одиниць є важливим напрямком сучасної лінгвістичної науки. Воно спрямоване на розуміння механізмів формування семантичних відтінків у мовленнєвому спілкуванні, а також на вивчення ролі культурних асоціацій у процесі використання мовних одиниць. Подальше дослідження в цьому напрямку дозволить глибше розкрити природу фразеології та її взаємозв'язки з культурною спадщиною суспільства, а також полегшити процес перекладу творів художньої літератури Китаю, що містять фразеологічні одиниці та міфоніми на українську мову.

1.1 Поняття конотативний простір та міфоніми. Їхня роль в мові та культурі.

У сучасній лінгвістиці, літературознавстві та семіотиці важливу роль відіграють поняття, які допомагають глибше зрозуміти сенси та значення, закладені в текстах. Одними з таких понять є конотативний простір та міфоніми. Ці терміни описують багатовимірні аспекти мовних та літературних явищ, дозволяючи розкрити додаткові шари значень, що виходять за межі прямого змісту слів.

Конотативний простір охоплює всі можливі асоціації та відтінки, які супроводжують основне значення слів, включаючи емоційні, культурні та індивідуальні аспекти. Міфоніми, в свою чергу, походять з міфологічних джерел і використовуються для створення багатозначних символів та архетипів

у літературі. Використання цих понять дозволяє авторам та читачам глибше занурюватися в тексти, розкриваючи приховані сенси та насолоджуючись багатством літературних образів (Пеляк, 2021).

В цьому підрозділі, ми вважаємо доцільним, охарактеризувати поняття конотативного простору та міфонімів, їх значення та приклади використання в літературі, ілюструючи їхню важливість у створенні багатогранних літературних творів.

Слід почати з характеристики поняття “конотація”. Конотація це лінгвостилістична категорія, яка виникає за рахунок асоціацій, емоцій, культурних контекстів та інших зовнішніх впливів, і вона надає слову або висловлюванню додатковий семантичний відтінок (Кулигіна, 2008). Згадати, що погляди на конотацію зазнали змін з часом, можна з посиланням на Л. Блумфілда, який вперше науково обґрунтував цей термін, підкресливши, що конотація відображає нестійкість значень і присутність додаткових відтінків. (Марчук, 2015)

Протилежним за значенням є поняття “денотація”. Денотація лінгвістична категорія, що відображає пряме, безпосереднє значення слова або виразу. Вона передає об'єктивну і нейтральну інформацію, яку ми пов'язуємо з конкретними словами чи виразами. Денотація охоплює основне, загальновідоме значення слова, яке можна знайти у словнику. Відмінності в її розумінні не такі різноманітні, як у випадку з конотацією, і саме поняття денотації залишається стабільним і використовується для позначення прямого значення мовних одиниць. З часом можуть з'являтися нові слова та терміни зі своєю власною денотацією, але суть самого поняття залишається незмінною (Кочерган, 2006).

На відміну від конотації, денотація є стійким значенням слова, яке не залежить від контексту чи особистих асоціацій людини. Денотатом може бути будь-який об'єкт чи явище, що відповідає визначеному значенню слова. Наприклад, денотатом слова «кіт» є конкретна тварина з характеристиками свого виду, такими як розмір, вигляд, характер і поведінка. Це основне

значення слова залишається постійним незалежно від контексту. З іншого боку, конотація – це додаткове значення, яке виникає внаслідок асоціацій чи використання слова в певному контексті. Конотації можуть відрізнятися залежно від культурних та соціальних умов або індивідуальних уявлень. Наприклад, конотація для слова "кіт" може бути досить різноманітною залежно від контексту та індивідуальних асоціацій. З одного боку, кіт асоціюється з такими якостями, як незалежність, грація, та витонченість. В той же час, кіт також може мати конотації, пов'язані з містицизмом чи загадковістю, що відображається у фольклорі і міфах.

Таким чином, денотація залишається стабільною і відображає пряме значення слова, тоді як у мовознавстві більший акцент робиться на дослідженні конотацій.

Розглянемо більш детально поняття конотативного простору. Вітчизняні науковці характеризують цей термін різними варіаціями, але проаналізувавши роботи багатьох сучасних науковців можемо визначити, що конотативний простір - це концепт, який використовується в лінгвістиці, семіотиці та літературознавстві для опису додаткових значень, асоціацій та відтінків, які супроводжують основне (денотативне) значення слова або висловлювання. Конотативний простір охоплює всі можливі культурні, історичні, емоційні та контекстуальні асоціації, які може викликати певне слово чи вислів.

Основні аспекти конотативного простору: емоційні конотації відтінки почуттів або настроїв, які викликає слово (наприклад, "домівка" може викликати відчуття тепла і безпеки); культурні конотації значення, пов'язані з культурними чи історичними контекстами (наприклад, «дракон» асоціюються з китайською культурою в українських читачів китайської літератури, але у китайського народу відразу виникають асоціації з імператором, силою та владою, яку мав імператор в стародавні часи); (Степанов, 2023) індивідуальні асоціації особисті спогади чи переживання, пов'язані з певним словом

(наприклад, для когось слово "море" може викликати спогади про канікули) (Кочерган, 2006).

Аналізуючи конотації та їхню роль у відображенні мовної картини світу носіїв мови, тобто сукупності уявлень, понять та значень, які люди мають про світ, і які знаходять своє відображення в мові не можна не згадати фразеологію. Фразеологічні одиниці є важливою складовою мовної картини світу, вони відображають культурні, соціальні, історичні та інші аспекти життя народу, які з розвитком мов, культур та соціуму все одно є носіями тієї специфічної мудрості поколінь, що закодована у цих унікальних мовних кодах.

Культурні аспекти, що супроводжують значення мовних одиниць, часто виражаються через образні асоціації з еталонами, стереотипами та іншими культурними символами. Ці конотації взаємодіють між собою як когнітивні процедури, що надають їм значення і осмислення. Культурна конотація може розглядатися як особливий тип знань, що активується під час культурної інтерпретації. Вона опосередковує мотиваційні, оцінні та емоційні компоненти значення мовної одиниці і представляє собою складову культурного розуміння у «ментальності» спільноти мовців. (Ковшова, 2012, с. 13).

Таким чином, при дослідженні культурної конотації в значенні мовної одиниці розрізняються три блоки значень – мотиваційний, оцінний і емотивний, які інтерпретуються у семантичному просторі культури та співвідносяться з культурно-національними еталонами і стереотипами, що виступають як культурні символи. (Марчук, 2015) Взаємодія асоціативного образу, формованого ознаками поняття, та культурних символів утворює суть національно-культурної конотації. Ця взаємодія можлива лише в умовах активної культурно-мовної компетенції, яка, з одного боку, передається з покоління в покоління, а з іншого – засвоює еталони та стереотипи групового досвіду, характерні для певної лінгвокультурної спільноти. (Телія, 1998). У мовному аспекті ця взаємодія виявляється у включенні емоційно-оцінного змісту та існує у формі відчуттів і стосунків, які відображаються у словнику

через вирази "несхвально, зневажливо, іронічно" та інші. Це підкреслює, що національно-культурна конотація передусім відображає ціннісні категорії культури.

Дослідження конотацій у лінгвокультурному контексті розкриває ще одну особливість – соціально-культурні зміни, що спостерігаються у суспільстві через мовні ситуації. Конотації слів однієї мови зазвичай не мають еквівалентів у іншій мові, тому для зняття негативних конотацій, притаманних історичною мовою, вводяться запозичені слова, які лишаються позбавленими цих відтінків, однак отримують нові конотації, пов'язані з уявленнями про країну, з якої вони походять. Це може призвести до перейменування реалій рідної мови, щоб пом'якшити їхній початковий сенс або надати йому більш престижний статус. Ймовірний і зворотний процес: іноземне слово, яке початково не має негативних конотацій, при використанні в іншій мові може набути додаткових негативних відтінків через новий соціокультурний підтекст.

Це можна побачити на прикладі фразеологічних одиниць, які відображають емоційно-оцінчне ставлення мовця до реальності через образне їх втілення в мові. Фразеологізми спрямовані не на опис дії, а на її кваліфікацію мовцем, що часто викликається конфліктними ситуаціями та вчинками.

Національно-культурна специфіка таких одиниць виражається у їхній експресивності, що базується на нормативній моделі світу, що є результатом культурних установок соціуму. Ця експресивність розкривається через інтерпретацію образного підґрунтя. Культурна інтерпретація включає дві основні складові: а) відповідність денотативного змісту одиниці з раціонально-оцінними установками культурної спільноти, що призводить до формування оцінного судження; б) співвіднесення мотивованого образу внутрішньої форми (мотиваційний компонент) з культурними установками, стереотипами, символами та іншими, що призводить до формування емотивно-оцінної реакції як виразу емоційного ставлення до будь-якої об'єктивної ситуації (Маслова, 2001).

Конотативний аспект значення, на рівні з іншими складовими лінгвокультурного моделювання, може служити основою для культурної інтерпретації мовних сутностей. Конотація, як частина семантичного вмісту, формується стійкими, але несуттєвими ознаками, що посиляються на лінгвокультурну спільноту, виступаючи у формі асоціативно-образного уявлення про реальність. На рівнях мови та мовлення вона набуває різних виразів і відображає емотивно-оцінне ставлення до об'єктів, пов'язаних з еталонами, правилами та нормами поведінки, що є поширеними та прийнятими у відповідній лінгвокультурній спільноті.

Культурна інтерпретація мовних сутностей в контексті знаків культури та явищ запозичення конотацій дозволяє розглядати національно-культурні явища та їхні особливості у житті мовного колективу. У семантиці кожної мови відбиваються загальні культурні універсалії, а також специфіка кожної конкретної культури. Ця специфіка зумовлюється культурою етносу та відображається через національний компонент мовної ментальності. (Загнітко, 2012).

Суттєвою ознакою конотації є її прагматична обумовленість. Існують різні погляди на взаємозв'язок конотації та семантичної структури слова. Традиційний підхід розглядає конотацію як забарвлення чи додаткове значення слова, але також її можуть розглядати окремо від основного слова; часто конотація включається до сигніфікату слова, викликаючи імплікації та асоціації.

Мовна конотація охоплює супутні денотату семантичні та стилістичні елементи, які відображають суб'єктивне сприйняття людиною оточуючого світу (Птуха, 2011). Ж. Карон описує конотацію як особисті асоціації, пов'язані з конкретним словом (Caron, 1989, p. 91). Лінгвісти визнають зв'язок між конотативними та імпліцитними сенсами (Загнітко, 2012).

Розглядаючи феномен культурної конотації ми розуміємо її як специфічну додаткову частину над основним предметно-логічним змістом, яка

поєднує в собі оціночний, емотивний та стилістичний функціонали, відповідно до традиційної дефініції цього поняття.

Зв'язок мови з національною культурою представляє собою складний і багатограний процес, що фіксується в образі світу конкретного народу, який відображається у системі стандартизованих мовних практик. Кожна лінгвокультура має свій культурний код, що тлумачиться через систему образів і символів, що мають певне значення в межах етнокультури (Маслова, 2001). Культурний фон, як простір існування носія певної культури, описується комплексом знань, який відображає рівень і напрямок синтезу лінгвокультурної спільноти. Вивчення конотацій, визначених культурним фоном як контекстом, представляє особливий інтерес з нашої точки зору.

Культурна конотація є результатом інтерпретації асоціативно-образного складника через співвідношення з культурно-національними еталонами та стереотипами. Природу цього явища можна пояснити через культурні значення, що супроводжують слово, які є властиві лише певній мові, та вимагають осмислення в контексті національної культури. (Степанов, 2023)

У кожній мові та культурі формуються унікальні конотації, чиї механізми виникнення пов'язані з інтенсифікацією окремих аспектів значення. Ключовим фактором є яскравість внутрішньої форми слова, яка формує найстабільніші асоціації, що складають основу конотацій. Оцінкова картина світу кожної національно-лінгвокультурної спільноти визначається комплексом конотацій, що властивих цьому об'єднанню. Культурні конотації, таким чином, є не лише відображенням культурних особливостей конкретного етносу, але і "оцінним ореолом" лінгвокультури. Крім того, конотація несе потенційні номінативні ресурси мовної системи; конотативне слово має здатність як створювати, так і утримувати глибинний смисл, що перебуває у складних взаємовідносинах із семантикою слова, закріплюючи його у мові, тим самим формуючи культурно-національну мовну картину (Птуха, 2011).

Важливим аспектом культурної конотації є її функція як "установки на дискурс". Культурна конотація діє як мовна пам'ять, що визначає взаємозв'язки та розпізнавання слів та словосполучень у контексті типу дискурсу, відтворюючи загальний культурний код сучасності і минулого. Вона сприяє стійкості використання словосполучень, що є результатом взаємодії асоціативної бази з культурою, вираженою у культурних конотаціях через фразеологізми та паремії. Зауважимо, що не всі фразеологізми і пареміологія містять культурні конотації, як підтверджують Вежбицька (1999), Маслова (2001) і Птуха (2011). Складність реконструкції культурних конотацій впливає з їхньої інтеграції майже у царину конвенційної імпліцитності. Ці імпліцитні знання не завжди усвідомлюються суб'єктом мовлення, вони можуть бути передані лише експліцитно, описово, і завжди пов'язані з конкретним типом дискурсу. (Венжинович, 2018)

Культурна конотація є додатковим атрибутом до денотативного значення, який носить у собі інформацію про національно-культурний досвід. Цей досвід визначає характеристики мови на всіх її рівнях, а мовна картина світу, створена через призму культурних конотацій, відображає вироблені багатовіковим досвідом народу уявлення про світ як цілісного та багаточасткового.

Культурні концепти, що формують цю картину, представлені по-різному і інтерпретуються носіями мови через культурні конотації. Оскільки вони часто є сферою імпліцитних знань, не завжди зрозумілих навіть носіям мови, для представників інших лінгвокультур та наукового опису, форма інтерпретації культурних конотацій є культурним коментарем, який спрямований на розуміння взаємодії мови та дискурсу. Таким чином, можна зробити висновок про ключову роль культурних конотацій у сприйнятті культурної картини світу, у формуванні концептуальних рамок та концептосфери. Концепт визначається як "культурний агрегат", який відзначається залежністю від культурного досвіду особистості. Використовуючи концепт культурної конотації, ми визначаємо не лише концептосферу національної мови – важливий

відображувач колективної свідомості, а й концептосфери конкретних особистостей. (Венжинович, 2018)

Отже, функція культурної конотації полягає у впровадженні у концептуальну систему мови того, що не є універсальним для всіх мов, і у розкритті специфіки даної мови. Зміст культурної конотації визначається інтерпретацією з урахуванням культурно-мовної компетенції носіїв мови щодо різних знаків мови та їхнього взаємозв'язку з "мовою" культури. Культурні конотації, що реалізуються у комунікаціях представників певного ментально-лінгвального комплексу, у сукупності визначають тип лінгвокультури, до якого вони належать, і формують його основні атрибути. (Венжинович, 2018)

Розглянемо міфологічні одиниці. Міфологічні мовні одиниці утворюються на основі національного світогляду і виступають як вербальний код міфологічних уявлень та сприйняття світу, відтворюючись в етнокультурних та художньо-мовних системах. Міфологічна номінація виявляє свою унікальність на лінгвокультурному рівні, оскільки міфологічно насичені концепти відображають особливості міфічного існування.

Мовна сутність міфу, як складника духовного розвитку нації, проявляється на лінгвосеміотичному рівні під час розкодування складеного національно-культурного вмісту. Міфонімія створює специфічний комплекс номінативного простору мови, актуалізуючи ідіоетнічний потенціал духовної культури. Сучасні дослідження міфології вивчають номінації, які семантично пов'язані з міфологічними концептами. Міфологічно марковані визначення охоплюють не лише пантеїстичні й пандемонологічні назви, а й особові імена давньоязичних богів, загальні назви божків і божеств, демонологічні, архетипні, астральні, топонімні номінації, а також назви тварин і рослин, які у художньому контексті набувають міфологічних відтінків. (Вінтонів, 2017)

Міфологічна лексика, яка відображає фрагменти міфологічної свідомості, є однією з лексичних мікросистем мови. Її специфіка проявляється насамперед

через аналіз семантики міфонімів, встановлення способів їх номінації та вивчення міфолексем у функціональному аспекті. (Василенко, 2003)

Загалом концептуальна сутність ономастичних утворень полягає в виділенні в свідомості не просто групи предметів, а одного, який вирізняється серед інших, засвідчуючи відношення свого імені як поняття до індивідуумів, людей, тварин і т. д. Вчені-ономасти розглядають ономастичну семантику на рівні мови, мовлення та художнього тексту. У мовленнєвому аспекті, що частково виражається через художній текст, оніми отримують більше можливостей для вияву у всій їхній повноті та різноманітності. Ім'я, яке використовується в різних зв'язках художнього тексту і взаємодіє як з найближчим, так і з макроконтекстом, набуває численних складних асоціацій і конотацій. Увійшовши в художній текст як семантично бідний, ім'я виходить з нього, збагаченим семантично, і стає сигналом, що активізує широкий комплекс асоціативних значень. Ці асоціації можна розглядати як локальну семантичну структуру, що закріплюється за конкретним ім'ям у даному контексті, що можна визначити, як індивідуально-художнє значення власного імені. (Браїлко, 2009, с.111)

Слід додати, що семантизація власних назв у художньому тексті відбувається на трьох рівнях семантичної композиції: лінійно-мовленнєвому, сюжетно-образному та концептуальному. Специфіка значення поетоніма складається з особливостей його денотативного, сигніфікативного та структурного значень. Особливе значення має сигніфікативний аспект. (Браїлко, 2009, с.111)

Спрощене уявлення про сигніфікацію власних імен є наслідком неповного розуміння різноманітності ономастичного простору мови, виключенням з аналізу або недостатнім урахуванням семантики окремих категорій онолексем, що позначають гіпотетичні та фантастичні об'єкти. Йдеться про різні теоніми, міфоперсоніми, міфотопоніми тощо, які об'єднуються в загальну категорію міфонімів. Науковці вважають, що денотат

подібних міфолексем можна розглядати як нульовий, як ментальне уявлення про реально не існуючий клас референтів (Браїлко, 2009, с.112).

Отже, ми можемо наголосити, що семантична структура значення міфонімів є двокомпонентною, а саме міфонім має семантику, яка включає два елементи поняттєвої сфери: контенціонал (сукупність відображених у понятті ознак) та екстенціонал (множинність речей, з якими пов'язане поняття).

При аналізі міфонімів у мовній системі ми можемо виокремити наступні аспекти: 1) міфоніми як назви міфологічних об'єктів, де референти таких онімів сприймаються як уявні; різні підходи до іменування об'єкту можуть існувати одночасно, а сам міфонім може виступати як денотат іншого об'єкту; 2) антропоніми, що виникають внаслідок зв'язку з міфонімом, характеризуються втратою зв'язку з первинним референтом. Вони можуть змінювати свою внутрішню форму від ігнорування значення апелятива, який є джерелом міфоніму; 3) конотоніми, які поєднують онімні та апелятивні ознаки, вказують на певні концепти, базуючись на одній з ознак первинного референта, зберігаючи зв'язок з ним. Це взаємодія, яка фіксується у свідомості конкретної мовної спільноти; 4) апелятиви-міфоніми, які виражають певні концепти, стаючи загальними назвами внаслідок часткової або повної втрати зв'язку з денотатом. (Іваненко, 2010)

Для розуміння міфологічного імені ключовим є його розміщення на межі власного та апелятивного, оскільки міф завжди підкреслює унікальність об'єкту. Залежно від мотивації, ім'я може змінюватись від одного стану до іншого, десакралізуючись або деміфологізуючись при переході до апелятивного вживання і, навпаки, сакралізуючись та міфологізуючись у бажанні стати власним іменем (Телія, 1998).

Дослідники виділяють два періоди функціонування міфологічних онімів: міфологічний та постміфологічний. Семантика літературних міфонімів на цих етапах відрізняється. На першому етапі семантика власних назв залежить від специфіки сприйняття імені міфологічною свідомістю як глибинної,

внутрішньої сутності. З урахуванням ідентичності імені та його носія на цьому часовому проміжку існування, власні назви міфологічного походження мають наступні риси: 1) зберігається зв'язок між власною назвою та джерелом-апелятивом; 2) семантика міфоніма охоплює всю інформацію про референта: його характер, зовнішність, період, умови життя тощо; 3) при встановленні тотожності денотата з об'єктами живої та неживої природи в обраному імені включається інформація про цей об'єкт. На пост-міфологічному етапі міфоніми функціонують вже на рівні мови і писемного мовлення.

У художньому тексті міфонім діє як згорнутий міф і одночасно як власне ім'я, яке постійно намагається досягти. Існують три основні форми його використання: 1) міфоніми (власні імена міфологічних персонажів) і теоніми (власні імена богів), 2) міфологеми (ім'я-образ, ім'я-сюжет) та 3) міфоіменування (принцип створення міфологічного імені). Кожна з цих форм має власне семантичне навантаження і рольову специфіку. Під терміном "міфонім" об'єднуються всі назви міфологічних персонажів, але важливо розрізняти семантичні підкласи всередині цієї категорії. (Іваненко, 2010)

Наприклад, Н. Подольська поділяє міфоніми на наступні категорії: міфоантропоніми, міфоперсоніми, міфозооніми, міфофітоніми, міфотопоніми тощо. Специфіка їх використання в художніх творах пов'язана з суттю літературної ономастики, її вторинним характером, належністю до художньої мови та творчим вибором письменника залежно від жанрово-стильових уподобань (Вишнеська, 2019, с.187).

У літературних творах міфологічне ім'я розкривається різноманітно і розширює смислову та символічну палітру. Письменники свідомо чи підсвідомо використовують вивчені міфоніми та міфологеми, або застосовують принцип міфологічного імені. Дослідження функцій міфологічного імені у літературі допомагає краще зрозуміти творчий аспект художнього мистецтва, його зв'язок з міфопоетикою та особливості художньої ономастики, зокрема антропоніміки.

В своїй роботі "Ономастичний простір українських чарівних казок" дослідниця О. О. Порпуліт пропонує класифікацію міфонімів на наступні типи: 1) Безсумнівні міфоніми, що означають ірреальних персонажів, які можуть відображати основні казкові істоти, міфологічні істоти дивовижної природи, а також сакральні християнські фігури. Ці персонажі виражаються через власні назви, що підсилює їх антропоморфізм у казковому тексті; 2) Імовірні міфоніми, які представлені реально-ірреальними персонажами, що відображають феномени живої та неживої природи і встановлюють етичні цінності та поведінкові моделі героїв. Ці міфоніми використовуються як власні назви в конкретних контекстах, відповідно до різних поглядів на загальні та власні назви (Порпуліт, 2000).

Окрім безсумнівних та імовірних міфонімів, існують також проміжні явища. Наприклад, делокалізовані персонажі, які можуть переміщуватися в казковому просторі без певного місця або потребують укриття, а також реальні персонажі з ірреальними рисами і здібностями.

У підсумку, міфоніми становлять окрему мікросистему мови з власною семантичною специфікою, типологією, унікальними функціями та періодами функціонування.

Конотативний простір та міфоніми є ключовими аспектами мовної та культурної трансляції міфологічних образів і концепцій. Міфоніми, як власне імена міфологічних персонажів, та їхні конотативні аспекти відображають глибокі культурні уявлення та цінності, зокрема через їх роль у казках, міфах та літературі загалом. Вони не лише ілюструють міфологічні концепти, а й формують культурний ідентитет та сприйняття світу для різних народів.

Конотативний простір міфонімів дозволяє кожному культурному контексту зберігати й розвивати свої унікальні міфологічні образи через мовні засоби. Використання міфонімів у літературі підсилює їхню символічну силу та створює міфологічну атмосферу, що збагачує художній та культурний досвід читача. Таким чином, міфоніми виступають не лише як лінгвістичні одиниці, а

й як мости між сучасністю та давніми культурними традиціями, що сприяють збереженню та розумінню національних міфологічних надбань.

1.2 Роль фразеології в культурному контексті

Фразеологія являє собою одну з найцікавіших та найбільш виразних складових мови, що відображає глибинні аспекти культурного життя народу. Кожна мова має свої унікальні фразеологічні одиниці, які відображають не лише лінгвістичні, а й етнокультурні особливості суспільства. Фразеологізми стають важливим елементом національної ідентичності, вони втілюють у собі колективний досвід, традиції та цінності кожного народу.

У контексті культурного розвитку фразеологічні одиниці виконують низку важливих функцій. Вони не лише відображають національно-культурну специфіку, а й слугують мостом між минулим і сучасністю, передаючи з покоління в покоління традиції, звичаї та світогляд. Кожна фраза часто має своє коріння в історії народу, в обрядах, віруваннях чи важливих історичних подіях, що зберігаються в колективній пам'яті через вживання у мові.

Дослідження фразеології в культурному контексті дає можливість краще розуміти цілісність культурного простору, динаміку змін у мовних уявленнях та відтворення національних ментальних стереотипів. Через призму фразеології можна вивчати не лише мовні, а й культурні трансформації, адаптацію звичаїв до сучасних реалій та взаємовплив різних культур у міжнародному співтоваристві.

У цьому розділі буде розглянуто роль фразеології як важливого культурного феномену, який активно впливає на формування та розвиток національних культурних ідентичностей. Аналізуючи різноманітність фразеологічних одиниць, ми дотримуватимемося підходу, що враховує не лише лінгвістичні, а й соціокультурні аспекти, що дозволяє краще розкрити їх значення та вплив на суспільство.

У сучасній мові значна кількість фразеологізмів активно використовується мовцями і є одним із найцікавіших явищ, яке привертає увагу мовознавців та дослідників. Фразеологізми відображають культурні, історичні та національні особливості народу і є важливою складовою мовної картини світу. Вони є стійкими, усталеними словосполученнями, які мають власне значення, не впливаюче зі значень окремих слів, і функціонують як самостійні лексичні одиниці. Фразеологізми можуть мати різні структури, такі як словосполучення, речення або навіть більші текстові одиниці. Вони є результатом еволюції мови та накопичення досвіду попередніх поколінь і втілюють у собі певні культурні, соціальні та історичні цінності. Ознаки фразеологізмів допомагають відрізнити їх від інших словосполучень і встановити їх стійкість і самостійність в мовленні.

Фразеологія кожної мови є надзвичайно важливою складовою її культурного доробку. Вона відображає не лише мовні особливості, а й глибокі аспекти національної ідентичності, включаючи історію, традиції, та ментальність народу. Усталені вирази, що стали перлинами народної мудрості, відбивають накопичене досвідом поколінь розуміння світу, його великих викликів і радощів. Фразеологізми не лише зберігають інформацію про минуле, а й відображають сучасний контекст, де вони застосовуються, що робить їх актуальними і важливими для розуміння культурних та мовних аспектів суспільства. (Соболевська, 2018)

Фразеологія – це та частина лексики мови, яка найбільше виявляє особливості культури та побуту народу. Цікаво, що у фразеологізмах китайської мови накопичений досвід народу за декілька тисяч років. (Федічев, 2006) Фразеологізми типу чен'юй відображають реалії китайської культури. До того ж, чен'юй – це найдавніший та найчисленніший тип фразеологізмів. Це впливає з численних досліджень, здійснених як китайськими так і іноземними мовознавцями. Чен'юй викликає цікавість не лише мовознавців, а й істориків,

культурологів, літературознавців, та й загалом просто людей, які цікавляться китайською мовою та культурою. (Федічев, 2006)

Проте до сьогодні, дослідники не приділяли серйозної уваги саме аналізу чен'юй, як специфічного виду фразеологізмів, які притаманні виключно китайській мові. Звідси випливає, що дослідження чен'юй та й власне фразеології китайської мови – це одна з найактуальніших проблем українського китаєзнавства.

Чен'юй – це стійкий вираз, який має просту та стислу форму. Він вживається тривалий проміжок часу. Кількість фразеологізмів цього типу в китайській мові дуже значна. Станом на сьогодні, існує словник китайських чен'юй, який налічує 18000 фразеологізмів типу чен'юй. Серед них 3000 відносяться до частовживаних. (Федічев, 2006)

Цей тип фразеологізмів використовується як на письмі, так і в усному мовленні і допомагає більш чітко і стисло виразити необхідне значення. До того ж, робить мову більш яскравою та милозвучною.

Китайські мовознавці вважають, що при аналізі чен'юй важливими елементами дослідження є:

- походження чен'юй та історія (проаналізувати джерело походження чен'юя, його розвиток та зміни, яких він зазнав з плином часу, а також мовленнєві ситуації в яких він використовується);

- сенс та спосіб використання чен'юя (проаналізувати конкретний сенс, який передає чен'юй, а також правила та методи використання чен'юя в реальних мовленнєвих ситуаціях);

- культурна конотація (розглянути культурний зміст та систему цінностей, які передає чен'юй);

- процес навчання та використання (проаналізувати яким чином ефективно опанувати чен'юй, а також яким чином ефективно його застосовувати в робочому середовищі та в побуті);

- порівняльний аналіз чен'юй (здійснити порівняльну характеристику чен'юй з аналогічними методами вираження в інших мовах, проаналізувати їхній вплив).

Чен'юй є важливою частиною китайської культури, вони надзвичайно багаті й унікальні за своєю мудрістю. Традиційні чен'юй, хоч і набули напрочуд багатих конотацій протягом століть, все ще здаються відмінними від інших мов і навіть від сучасних китайських слів.

Дослідження чен'юй в основному включають семантичні, історичні, культурологічні та граматичні дослідження.

Перш за все, семантичне дослідження є найбільш базовим дослідженням китайських фразеологізмів. Семантика чен'юй - це його суть або значення. Вони можуть бути виражені різними способами, вони також можуть містити кілька рівнів значення, і різні люди можуть мати різні інтерпретації одного й того самого чен'юя. Вивчаючи китайську фразеологію, слід розглядати інтерпретації різних людей і зміни значення, втілені в появі фразеологізмів у різних контекстах, і навіть порівнювати зміни у фразеологізмах у різні епохи.

По-друге, історичні дослідження мають на меті зрозуміти процес розвитку чен'юй у різні історичні періоди, їхнє походження, зміни та вплив на культуру. Наприклад історичні чен'юй можуть виявити важливі відображення тогочасного суспільства та його політичного й історичного значення. Історичні дослідження також можуть допомогти нам інтерпретувати фразеологізми та глибше їх розуміти.

Водночас, культурні дослідження мають на меті дослідити характеристики чен'юй з різних культурних середовищ. Спостерігаючи за фразеологізмами з різних часів і регіонів, можна виявити культурні відмінності. Завдяки цим деталям дослідники можуть проаналізувати зв'язок між фразеологізмами та культурою того часу, а також розвиток та еволюцію фразеологізмів.

Тим часом граматичні дослідження зосереджені на вивченні граматичних особливостей чен'юй, синтаксичних елементів в фразеологізмах та їхніх структурних особливостей. Наявність хороших граматичних характеристик може допомогти нам краще розуміти фразеологізми і гостріше відчувати суть ідей, які вони містять.

Варто зазначити, що фразеології притаманні певні типи конструкцій, а саме паралельні та не паралельні конструкції. Вони впливають на синтаксичну структуру та семантичне наповнення.

Щодо паралельних конструкцій, вони передбачають симетричність структури, тобто коли дві частини фразеологізму у своїй будові містять той самий граматичний принцип, гармонійні у фонетичному відношенні. Китайські чен'юй, яким притаманна паралельна конструкція складаються з чотирьох морфем. Містять чотири склади, кожен з яких буває словом. (Стоянова, 2019, с.21) Це забезпечує гармонійність виразу. Наприклад «**自言自语**» - говорити самому з собою (тобто розмовляти не очікуючи відповіді). (Ма Гофань, 1978) «**自言**» - говорити самому в даному випадку це перша частина, а «**自语**» - самому собі – друга. Інший приклад «**半途而废**» - кинути справу на пів дорозі. В даному випадку частини незалежні і утворюють смислову єдність в комплексі.

Щодо непаралельних конструкцій, то тут будова не підкоряється певним лексико-граматичним обмеженням, які властиві ченюям паралельної конструкції. Тобто, такі фразеологізми здебільшого мають різноманітну будову за своєю синтаксичною структурою і лексичним складом. Навідміну від попередньої групи, ця може містити в складі службові слова. (Корольова, 2019, с. 21) . Наприклад, «**亡羊补牢**» - латати хлів після втрати овець (пізно виправляти помилку, виправляти помилку після втрати чогось важливого). «**亡**

羊» - втратити вівцю, «补牢» - латати хлів ці дві частини не паралельні, але в поєднанні вони створюють нову ідею. Також наприклад «对牛弹琴» - грати на цинтрі перед волом, тобто безрезультатно пояснювати щось комусь, хто цього не розуміє. «对牛» - перед волом, «弹琴» - грати на цинтрі, ці частини не симетричні, не паралельні, проте формують єдиний образ з іронічним змістом.

Крім цього, слід додати, що окрім типу чен'юй в китайській мові існують ще й інші типи фразеологічних одиниць, а саме

- 俗语 народні приказки (不听老人言 , 吃亏在眼前 - не слухати старших, осоромитися у майбутньому);

- 谚语 уапуї нароні приказки - більш наближений до українських приказок вид фразеологізмів, що мають, зазвичай, форму складного речення (但愿世间人无病 , 何愁架上药生尘 - Хай краще ліки пиляться на полицях, ніж люди хворіють);

- 歇后语 Недомовки (十五个吊桶打水 , 七上八下 - 15 відер, 7 підняв 8 спустив. Трактування бути як на голках, відчувати стрес та хвилювання. Зазвичай другу частину недоговорюють).

Слід додати, що вивчення фразеологізмів повинно поєднувати семантичні, історичні, культурні та граматичні дослідження одночасно. Систематичне дослідження з цих аспектів може допомогти нам краще зрозуміти важливий зміст фразеологізмів у традиційній культурі та максимізувати виражальні можливості чен'юй та їхні культурні конотації.

Фразеологізми не лише засіб комунікації, а й важливий елемент культурної спадщини кожного народу. Вони відображають глибокі аспекти національної ідентичності, включаючи історичні події, традиції, цінності та ментальність. Фразеологізми переносять нашу здатність розуміти світ через

призму мови, віддзеркалюючи культурні уявлення і нюанси. (Соболевська, 2018)

Фразеологія є однією з найбагатших та найцінніших частин будь-якої мови, що відображає емоції, образи та оцінки певного етносу. Вона тісно пов'язана з культурою мови. Основним об'єктом дослідження цієї галузі є фразеологічна одиниця. (Руснак, 2013)

На сьогоднішній день в сучасній філології немає єдиного визначення терміна "фразеологізм". Різні науковці використовують різні терміни для позначення одного й того ж поняття, такі як "фразеологічна одиниця", "фразеологізм", "фразема", "ідіома", "фразеологічний зворот" і "стійке словосполучення". Водночас, терміни "фразеологічна одиниця" та "фразеологізм" часто вважаються синонімами у лінгвістиці. (Руснак, 2013)

Українська дослідниця І.А. Салата дає таке визначення фразеологізму: "Фразеологізм – це стійке сполучення слів, яке сприймається як єдине ціле та використовується носіями мови у фіксованій формі». (Соболевська, 2018)

Мовознавці вважають, що термін "фразеологічна одиниця" охоплює мовні одиниці, які мають сукупність диференційних ознак, таких як рухомість чи нерухомість матеріального складу, фразеологічна зв'язаність або ідіоматична цілісність семантичної структури, а також різницю в граматичній будові, складі членів та функціональній сфері. В.В. Шевченко стверджує, що фразеологічні одиниці представляють собою стійкі словесні комплекси різних структурних типів з одиничним зчепленням компонентів, значення яких виникає в результаті повного або часткового семантичного перетворення їхніх складових. (Найка, 2023) Зазначається, що фразеологічні одиниці характеризуються специфічними ознаками, такими як метафоричність, експресивність та яскраво виражена функціонально-стилістична характеристика. Ці особливості виникають через те, що фразеологізми формуються в умовах метафоричного використання словосполучень і базуються на експресивних функціях та

стилістичних потребах мови. Основи походження фразем мають переважно емоційний, а не раціональний характер. (Найка, 2023)

Розглянемо феномен фразеології як ключовий аспект вивчення мовних культур різних народів. Фразеологізми — це не лише стійкі словосполучення, а й віконця в культурний світ кожної нації, які відображають її історію, традиції та специфічні особливості мислення.

Порівняльне дослідження фразеологічних одиниць у китайській та українській мовах виявляє глибокі відмінності та спільні риси у підходах до вираження мовної і культурної спадщини. Китайська та українська мови, кожна з них багата на власні унікальні фразеологічні вирази, які відображають не лише специфіку мовлення, а й національні особливості, історичні події та соціокультурні цінності.

У цьому підрозділі нашого дослідження, ми розглянемо основні характеристики та особливості фразеологічних одиниць в обох мовах, вивчимо їхню роль у формуванні мовної картини світу китайців та українців, а також зробимо спробу проаналізувати вплив культурних чинників на формування фразеологічних стереотипів в цих двох мовних середовищах.

Фразеологічні одиниці мають певні спільні ознаки. Коротко розглянемо їх особливості:

- взаємодія з іншими мовними одиницями і утворення підсистеми мови;
- наявність внутрішніх зв'язків (які відрізняють їх від інших мовних явищ);
- збереження форми, значення навіть під впливом трансформацій;
- специфічна комунікативна роль.

Систематичне вивчення фразеологічних одиниць має відбуватися у тісному зв'язку з іншими мовними одиницями, оскільки в процесі мовлення вони взаємодіють зі словами та словосполученнями, виступаючи органічними елементами комунікативної одиниці, активно впливаючи на її зміст, надаючи виразності та стилістичного забарвлення. Таким чином, фразеологічна одиниця

є самостійною мовною одиницею, яка володіє унікальними ознаками, що відрізняють її від інших рівнів мови, водночас зберігаючи зв'язок із рівнем слова, словосполучення та речення.

Основні риси фразеологізму включають стійкість, варіативність, метафоричність, невмотивованість, експресивно-емоційне забарвлення та цілісність значення. Це означає, що значення цілого виразу не може бути виведене зі значень його окремих складових частин. (Руснак, 2013)

Природне походження фразеологічних словосполучень і мовних компонентів утворює складну і суперечливу частину їхнього складу. Тому необхідно розглянути деякі аспекти, пов'язані з цими факторами. Дослідження стійкості фразеологічних одиниць пов'язане з поняттям фразеологічного прототипу. На думку В.М. Мокієнка, питання стійкості фразеологічних словосполучень є одним із найважливіших (Кулигіна, 2008).

Фразеологія китайської мови є наукою, яка досліджує фразеологічні одиниці в китайській мові. Фразеологічні одиниці це стійкі вирази або словосполучення з фіксованим значенням, які використовуються як цілісні блоки і не можуть бути перекладені буквально. (Найка, 2023)

У китайській мові фразеологізми відіграють важливу роль. Вони не лише передають певний зміст, але й втілюють культурні, історичні та національні риси китайської мови. Наприклад, фразеологізм «(Бажаю) Щастя великого, як море, та довголіття, як у південних гір» - «福如东海, 寿比南山» (fú rú dōng hǎi, shòu bǐ nán shān) - символізує довголіття та процвітання.

Фразеологічні вирази виступають носіями культурних особливостей етносу, зокрема, через свою експресивність і образність. Вони мають тісний зв'язок з аксіологічними аспектами, передаючи як позитивну, так і негативну оцінку предмета мовлення (Ставицька, 2010, с.132). Завдяки своїй яскравій образності та стилістичному колориту, фразеологізми сприяють підвищенню виразності тексту, особливо в експресивних жанрах, таких як художня література і публіцистика (Gibbs, 1994).

Мовознавці мають різні погляди на природу фразеологізмів. У сучасній зарубіжній лінгвістиці стійкі вирази часто трактуються як стилістичні засоби, мовні кліше або штампи, хоча Ш. Баллі вказував на особливі риси фразеологізмів (Bally, 1905). На разі, мовознавці поділяють фразеологізми на такі три групи:

1. Фразеологізми з фіксованими компонентами. Такі фразеологічні вирази складаються зі сталих словосполучень, які залишаються незмінними незалежно від контексту. Приклади: зайти в гості, зігріти душу, лити воду на піч.

2. Фразеологізми з варіативними компонентами. У цих фразеологізмах один із компонентів може бути замінений іншим, але загальне значення залишається постійним. Приклади: говорити скільки завгодно, дарувати квіти в обід, кидати слова на вітер.

3. Фразеологізми з протилежним значенням. Ці фразеологізми поєднують слова, які зазвичай не мають логічного зв'язку між собою, проте їх об'єднання створює протилежне значення. Приклади: молоде вино – стара дружба, сидіти на двох стільцях – не мати виходу.

За іншою класифікацією, фразеологізми можна поділити наступним чином:

1. Фразеологічні зрощення, які містять слова, що вийшли з ужитку або втратили своє значення, що робить їх зовсім незрозумілими (наприклад: на всю Іванівську, потрапити в халепу тощо); (Кулигіна, 2008)

2. Фразеологічні зрощення, що включають граматичні архаїзми, які є синтаксично неподільними або не відповідають сучасним нормам словосполучень (наприклад: анітрохи вагавшись, була – не була, і вся недовга);

3. Фразеологічні зрощення, які набули індивідуальної експресивності і, внаслідок цього, стали нерозкладними як на лексичному, так і на семантичному рівні (наприклад: чого доброго, ось тобі тощо); (Кулигіна, 2008)

4. Фразеологічні зрощення, які являють собою настільки зливу семантичну єдність, що лексичні значення їхніх компонентів не мають жодного значення для розуміння загального сенсу (наприклад: сидіти на бобах, дух ронити за кимось і подібне) (Ковалик, 1979).

Китайська фразеологія відзначається своєю етнічною унікальністю. Завдяки їй, спосіб життя, характер, культура та традиції китайського народу стали важливими і невід'ємними елементами при вивченні китайської мови. Ігнорування певних культурних реалій може призвести до непорозумінь у сприйнятті китайського народу, що вводить в оману мовців і ускладнює комунікаційний процес. Лексичний склад китайської мови включає не лише окремі слова та стійкі словосполучення, але й фразеологічні одиниці. (Федічев, 2006)

Проблема вивчення фразеологізмів у сучасній китайській лінгвістиці залишається актуальною з низки причин.

По-перше, китайські фразеологізми мають багато варіацій і застосовуються в різних контекстах. Для правильного розуміння та використання фразеологізмів важливо звертати увагу на їхній контекст і культурні аспекти.

По-друге, дослідження фразеологізмів може сприяти покращенню мовних навичок, особливо в уникненні стереотипних фраз. Фразеологізми дозволяють оригінально висловити думку або ідею і є важливою частиною культурної спадщини китайської мови.

По-третє, розвиток комп'ютерної лінгвістики та штучного інтелекту вимагає розуміння фразеологізмів для підвищення ефективності алгоритмів машинного перекладу (孙维张著, 1989).

Фразеологізми відіграють важливу роль у сучасній китайській художній літературі, виступаючи одним із ключових засобів мовної виразності. У китайській мові письменники часто віддають перевагу таким художнім засобам, як ідіоми (成语, chéngyǔ), прислів'я (谚语, yànyǔ), приказки (俗语, sùyǔ) та

недомовки-іносказання (歇后语, xiēhòuyǔ). Завдяки експресії вони надають своїм творам унікального національного колориту, що дозволяє відтворювати у своїх розповідях яскраві риси китайського життя та специфіку китайської реальності (王增坤, 2009).

Фразеологічні вирази є цілісними лексичними одиницями з фіксованою структурою та семантичною єдністю, і вони демонструють різноманіття структурних форм та різні кількісні конфігурації.

Висновки до розділу 1

Цей розділ розкриває теоретичне підґрунтя дослідження конотативного простору міфонімів у складі фразеологічних одиниць китайської та української мов. Конотативний простір охоплює такі значення, як емоційні, культурні, асоціативні тощо. Зокрема в контексті міфонімів - власних назв, які пов'язані з міфами та легендами народу або ж з міфічними явищами. Міфоніми є важливим елементом в аспекті історико-культурного досвіду народу. Вони відіграють ключову роль у збереженні та вираженні сенсу національної ідентичності через мову. Роль фразеології в культурному контексті проявляється через її здатність відображати світогляд, цінності та культурні традиції певного народу. У фразеологічних одиницях позначається специфіка світосприйняття, яку складно передати іншими мовними засобами.

Фразеологізми, які містять у своєму складі міфоніми не лише збагачують мову, але й підтримують зв'язок між мовою і культурою, формуючи суспільну пам'ять та культурні архетипи.

Фразеологічні одиниці в китайській та українській мовах схожі за своїми функціями, проте відзначаються унікальними культурними та історичними аспектами. У китайській мові міфоніми часто відображають космологічні уявлення та конфуціанські цінності, тоді як українські фразеологізми нерідко пов'язані з християнськими та язичницькими образами. Вивчення

конотативного простору цих одиниць дозволяє глибше зрозуміти культурні й мовні особливості обох народів.

Отже, дослідження конотативного простору міфонімів у фразеологічних одиницях сприяє не лише вивченню мовних систем, але й розширює уявлення про культурну спадщину та ідентичність китайського й українського народів.

Матеріали цього розділу підкреслюють, що фразеологізми мають значний вплив на формування мовленнєвого образу народу та сприяють збереженню й передачі культурних цінностей через покоління. Вони дозволяють глибше розуміти не лише мову, а й історію, соціальні норми та ментальність суспільства.

Вивчення фразеологізмів є важливим елементом не лише мовознавства, а й культурології, оскільки вони розкривають перед нами багатогранність і глибину культурного доробку кожного народу через призму його унікальної мовної картини світу. Допомагає краще зрозуміти ментальність нації, розширює горизонти свідомості та викликає бажання глибше зануритися у вивчення культурної спадщини китайського та українського народів, дозволяє провести паралель між мудрістю двох народів та всебічно розкрити лінгвокультурні особливості країн, що значно впливає на опанування українськими студентами, майбутніми перекладачами такою складною, але ж цікавою мовою, як китайська

РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ДОСЛІДЖЕННЯ КОНОТАТИВНОГО ПРОСТОРУ МІФОНІМІВ У ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ КИТАЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У сучасному лінгвістичному дослідженні особлива увага приділяється аналізу конотативного простору, оскільки розуміння коннотацій є ключовим для глибокого осмислення семантики і культурних аспектів мови. Міфоніми, як значущі одиниці фразеології, є основою для вивчення культурно обумовлених уявлень і стереотипів, що відображаються в мові. У цьому контексті порівняння конотативних особливостей міфонімів у китайській та українській мовах дозволяє виявити не тільки мовні, а й культурні відмінності та подібності.

У цьому розділі ми розглянемо природу цього явища та його взаємозв'язок із культурним аспектом мовної ментальності. Теорія конотації в сучасній лінгвістиці розглядається у широкому контексті семіотики, стилістики, психології, філософії, логіки та семантики. За традиційною точкою зору, конотації є додатковими аспектами значення порівняно з денотативним ядром. Емоційний, експресивний, оцінний і функціонально-стилістичний компоненти накладаються на основне (предметно-логічне, денотативне) ядро значення, що робить конотацію вторинною у порівнянні з денотацією. (Зайченко, 2019)

У цій найбільш поширеній концепції конотації, функціонально-стилістичні аспекти розташовані на периферії значення, в той час як предметно-логічні аспекти формують його ядро. Конотативний компонент лексичного значення безпосередньо взаємодіє з семантичними та прагматичними аспектами семіозису. (Зайченко, 2019)

Методологічний підхід до дослідження конотативного простору міфонімів є важливим етапом у вивченні фразеологічних одиниць, оскільки він дозволяє оцінити, як різні культури інтерпретують і втілюють образи та

символи. Міфоніми, як носії специфічних культурних значень, є своєрідними «ключами» до розуміння глибинних культурних та психологічних процесів, що закладені в мовних традиціях.

У цьому розділі буде розглянуто основні методологічні підходи до аналізу конотативного простору міфонімів у фразеологічних одиницях китайської та української мов. Зокрема, будуть представлені концептуальні рамки для дослідження, які включають аналіз фразеологічних одиниць через призму когнітивної лінгвістики, семантичного аналізу та культурних контекстів. Окрім того, розгляд будуть піддані інструменти та методи, які допомагають у виявленні та порівнянні конотативних значень, а також проблеми, що можуть виникнути в процесі таких досліджень.

Завдяки комплексному підходу до вивчення конотативного простору міфонімів, можна очікувати більш детальне розуміння того, як фразеологічні одиниці відображають культурні особливості та сприйняття світу в китайській та українській мовах. Це, в свою чергу, сприятиме кращому розумінню міжкультурних зв'язків і розбіжностей, що є актуальним у глобалізованому світі.

Дослідження конотативного простору міфонімів у фразеологічних одиницях обох мов відкриває широку панораму культурних і мовних явищ, що формують фразеологічний контекст. Міфоніми, що представляють собою комбінації міфологічних і культурних образів, є основою для створення фразеологічних одиниць, які мають не тільки літеральне, але й значне конотативне значення. Вивчення цих одиниць дозволяє глибше зрозуміти, як культурні стереотипи, уявлення та колективні символи впливають на мовний контекст.

В процесі проведення дослідження були виявлені кілька цікавих фактів. Наприклад, у китайській фразеології часто використовуються символи, що походять з традиційної філософії і релігії, такі як концепції “Лунь Юй” (Трактат суджень Конфуція) або “Дао” (Даосизм). В українській мові міфоніми

часто пов'язані з фольклорними образами і народними віруваннями, наприклад, з легендами про Козака Мамаю чи міфами про Мавку. Важливо зазначити, що деякі міфоніми мають спільні корені, але їх конотативне навантаження може змінюватися в залежності від культурного контексту. Наприклад, символіка дракона в китайській культурі часто асоціюється з позитивними якостями, такими як сила і мудрість, тоді як у європейських традиціях цей образ може мати негативне забарвлення, пов'язане з драконовими страхами і легендами про злих чудовиськ.

Філологи, що досліджують подібні питання, також вказують на важливість культурного контексту при аналізі фразеологічних одиниць. Як зазначає Олена Шевченко у своїй роботі «Культурний контекст у фразеології: Порівняльний аналіз», розуміння конотативного значення фразеологічних одиниць можливе тільки через призму специфічних культурних уявлень, які формуються протягом століть. Її дослідження підтверджують, що без врахування культурних особливостей неможливо адекватно інтерпретувати конотативний простір фразеологічних одиниць. Подібні думки висловлює і Віктор Коваленко у роботі «Міфоніми та їх роль у формуванні фразеологічних одиниць: Культурний і когнітивний підходи», де він підкреслює, що міфоніми формують специфічні семантичні поля, які є унікальними для кожної культури, і лише через міжкультурний аналіз можна досягти глибшого розуміння цих феноменів. (Венжинович, 2018)

Методологічний підхід до дослідження конотативного простору міфонімів у фразеологічних одиницях включає кілька ключових етапів. Першим є когнітивний аналіз, який дозволяє вивчити, як міфоніми відображають уявлення і стереотипи, характерні для кожної культури. Це передбачає аналіз концептуальних метафор і схем, що формують фразеологічні одиниці. (Венжинович, 2018)

Другим етапом є семантичний аналіз, який спрямований на виявлення і порівняння конотативних значень міфонімів у обох мовах. Для цього

використовуються різні методи, такі як контекстуальний аналіз, аналіз асоціацій і культурних референцій. Важливо враховувати як літеральне значення, так і ті культурні відтінки, що можуть впливати на сприйняття фразеологічних одиниць.

Останнім етапом є культурний аналіз, який включає вивчення культурних і соціальних контекстів, що впливають на формування та використання фразеологічних одиниць. Це передбачає дослідження історичних, соціальних та культурних факторів, які можуть впливати на значення і сприйняття міфонімів.

Таким чином, комплексний підхід до дослідження конотативного простору міфонімів дозволяє виявити як універсальні, так і специфічні аспекти фразеологічних одиниць, що є важливим для розуміння культурних і мовних взаємодій.

Аналіз фразеологічних одиниць є складним і багатогранним процесом, що передбачає застосування різних методичних підходів для розуміння їх семантики, функції і культурного значення. Фразеологічні одиниці є важливою частиною мовних систем, адже вони відображають специфіку національних уявлень, традицій і соціальних контекстів. Вивчення цих одиниць вимагає інтеграції різних методологій, кожна з яких має свої особливості і завдання. Когнітивний підхід: даний підхід до аналізу фразеологічних одиниць фокусується на розумінні, як мовні вирази відображають когнітивні процеси і концептуальні схеми. В рамках цього підходу вивчаються концептуальні метафори та концептуальні схеми, які формують фразеологічні одиниці. Концептуальні метафори, за К. Лейкгофом і М. Джонсом (2003) (Lakoff, 1980) є основою для створення фразеологічних одиниць, які відображають культурні уявлення про світ. (Johnson, 1980)

Семантичний аналіз: спрямований на вивчення їхнього значення та способів утворення сенсу. Цей підхід включає аналіз лексичних компонентів фразеологічних одиниць, їхню значимість у контексті та можливі семантичні

зміни. Семантичний аналіз допомагає виявити, як фразеологічні одиниці створюють нові значення або змінюють існуючі через мовні і культурні впливи.

Культурний аналіз є важливим для розуміння, як культурні контексти впливають на їхнє значення і використання. Цей підхід передбачає дослідження культурних, історичних та соціальних факторів, які формують і впливають на фразеологічні одиниці. Важливо враховувати, як культурні уявлення і традиції відображаються у фразеології.

Прагматичний підхід досліджує функції фразеологічних одиниць у комунікативному процесі. Це включає вивчення того, як фразеологічні одиниці використовуються для вираження соціальних відносин, емоційних станів та намірів. Прагматичний аналіз дозволяє виявити, як фразеологічні одиниці допомагають створювати і підтримувати соціальні стосунки та спілкування.

Наприклад фразеологічна одиниця «сни посеред білого дня (пусті фантазії)» (白日做梦, báirì zuò mèng) може використовуватися для вираження сумніву у можливостях або надіях іншої людини. Прагматичний аналіз дозволяє зрозуміти, як ця одиниця може функціонувати в різних соціальних контекстах. Власний аналіз насичених фразеологізмами художніх фільмів та мікроблогів показав, що популярність цього фразеологізму серед сучасних носіїв мови дуже висока, іноді може вживатись скорочено, 做梦 – мрієш.

Контекстуальний аналіз зосереджений на тому, як їхнє значення змінюється в залежності від контексту використання. Цей підхід передбачає вивчення різних контекстів, у яких фразеологічні одиниці з'являються, а також способів, якими контекст впливає на їхнє сприйняття і функцію.

Порівняльний аналіз включає вивчення фразеологічних одиниць у різних мовах і культурах, щоб виявити їхні подібності та відмінності. Цей підхід полягає у зіставленні фразеологізмів різних мов, що дозволяє дослідити, як схожі концепти виражаються через різні фразеологічні одиниці і як культурні контексти впливають на ці вирази. Він дозволяє виявити національно-культурні

особливості, та дослідити міжкультурну комунікацію. Наприклад порівняльний аналіз фразеологічних одиниць, що містять образи тварин у китайській та українській мовах, може показати, як культурні уявлення про певні тварини впливають на формування фразеології в обох мовах. Методика даного аналізу ґрунтується на визначенні еквівалентів та аналогічних фразеологізмів у різних мовах. Важливою стороною є визначення особливостей фразеологізмів, які були зумовлені культурними особливостями. Наприклад «вхопити Бога за бороду» може мати свої еквіваленти в інших мовах, проте набувати різних культурних відтінків.

Методичні підходи до аналізу фразеологічних одиниць забезпечують комплексний погляд на семантичні, культурні та функціональні аспекти мовних виразів. Застосування когнітивного, семантичного, культурного, прагматичного, контекстуального та порівняльного підходів дозволяє отримати глибоке розуміння того, як фразеологічні одиниці формуються, використовуються і сприймаються в різних мовах і культурах. Інтеграція цих методів у дослідження фразеології сприяє розширенню знань про мовні та культурні явища і їхні взаємодії.

Для вивчення фразеології китайської мови застосовуються різні методи, такі як лінгвістичний аналіз, контекстуальний аналіз, порівняльний аналіз, дескриптивний аналіз тощо. Методи семантичного аналізу також широко використовуються, дозволяючи визначити значення та контекст використання фразеологічних одиниць.

Крім того, у дослідженні фразеології китайської мови можуть бути корисні методи етнолінгвістики, які враховують культурні та історичні аспекти вживання фразеологізмів. Етнографічні дослідження сприяють виявленню соціокультурного контексту використання фразеологічних одиниць, а також розкривають їхній зв'язок з історією, традиціями та звичаями китайського народу. Матеріали для дослідження фразеології китайської мови можна збирати

з різних джерел, таких як літературні твори, народні прислів'я та приказки, вірші, пісні та розмовна мова.

А також, для дослідження фразеології китайської мови можуть використовуватися спеціалізовані програми для аналізу текстів, що дозволяють визначити частотність вживання фразеологізмів та їхні зв'язки з іншими лексичними одиницями.

Фразеологія китайської мови має свої особливості, зумовлені історією, культурою та лінгвістичними характеристиками цієї мови. Ось деякі з них:

1. Символіка. У китайській культурі символіка відіграє значну роль, тому багато фразеологічних одиниць містять символи, зрозумілі лише з урахуванням знань про культуру та історію Китаю.

2. Компонентна структура. Більшість фразеологічних одиниць китайської мови складається з двох або більше компонентів, кожен з яких має своє значення. Компоненти можуть бути ієрогліфами, словами або навіть фразами.

3. Формальна структура. Фразеологічні одиниці китайської мови мають чітко визначену формальну структуру, яка складається зі змінюваного та незмінюваного компонентів.

4. Морфологічна структура. Китайська мова має обмежену кількість граматичних форм, тому багато фразеологізмів мають морфологічну структуру, що базується на зміні тонів, ритмів та інтонацій.

5. Множинний сенс. Фразеологічні одиниці китайської мови можуть мати кілька значень залежно від контексту вживання.

6. Велика кількість фразеологізмів. Фразеологія є важливою частиною китайської мови, тому кількість фразеологізмів дуже велика, і дослідження цієї теми потребує багато часу та зусиль.

Загальний аналіз специфіки фразеології китайської мови дозволяє зробити такі висновки: Китайська фразеологія має багату і довгу історію, тісно пов'язану з національною культурою та традиціями. Фразеологічні одиниці

китайської мови відрізняються від фразеологічних одиниць західних мов тим, що часто мають ієрогліфічне написання, що робить їх унікальними та складними для розуміння. Багатство фразеології китайської мови зумовлене впливом китайської культури, традицій та філософії, що відображається у складних і багатозначних значеннях фразеологізмів.

Фразеологія китайської мови є важливим компонентом мовної культури, оскільки вона відображає національні особливості, виражає культурні цінності та стандарти, необхідні для збереження національної ідентичності. Вивчення фразеології китайської мови є важливим завданням для розуміння китайської культури та підвищення рівня знань мови. Вивчення фразеологічних одиниць допомагає краще зрозуміти культурні та національні особливості, що сприяє поліпшенню комунікації та співпраці з китайськими партнерами.

Отже, фразеологія — це групи слів або виразів, які мають фіксований лексичний склад та фіксований семантичний зміст.

2.1 Аналіз сучасних підходів до вивчення фразеології у китайській та українській мовах

Цікаво, що станом на сьогодні до вивчення фразеології в українській та китайській мовах використовується багато сучасних підходів, які базуються на багатократному аналізі. Він охоплює як традиційні, так і новітні, інноваційні наукові підходи, які розглядають фразеологію не лише як сукупність сталих виразів, але й як відтворення національних культур, світоглядів та когнітивних процесів.

Один з найважливіших сучасних підходів до вивчення фразеології – когнітивний. Він спрямований на вивчення того, як фразеологічні одиниці відображають мислення та концептуалізацію світу. В українській мові цей

підхід дозволяє мовознавцям-дослідникам аналізувати, як фразеологізми структурують знання про світ, відтворюючи культурні моделі, цінності та суспільну свідомість. Наприклад: "ходити по лезу ножа". Цей фразеологізм відтворює уявлення про ризик та небезпеку, які інтерпретуються через конкретну метафору.

У китайській мові когнітивний підхід також має важливе значення, оскільки фразеологія (особливо чен'юй) часто містить культурно специфічні концепти, що є важливими для розуміння китайського світогляду. Наприклад, чен'юй "刻舟求劍" (kè zhōu qiú jiàn, "вирізати човен, щоб знайти меч") показує уявлення про неефективність дій, коли зміни обставин не враховуються. Ще один ґрунтовний підхід у вивченні фразеології – порівняльний. Даний підхід спрямований на зіставлення фразеологічних систем різних мов для виявлення спільних рис та відмінностей.

В українській мовознавчій традиції цей підхід активно застосовується для дослідження споріднених і неспоріднених мов, зокрема української та китайської. Наприклад, порівняння українських і китайських фразеологізмів, що містять міфони́ми, дає можливість виявити відмінності у культурних асоціаціях та способах концептуалізації міфічних образів.

Семантичний підхід фокусується на аналізі значень фразеологічних одиниць, їх багатозначності та семантичних зрушень. В українській мові він допомагає розкривати глибинні змісти фразеологізмів, пов'язані з національними архетипами та символами. Наприклад, вираз "з-під землі діставати" має широке поле значень, від дослівного пошуку до метафоричного вираження надзвичайних зусиль. У китайській фразеології він також займає важливе місце, оскільки дозволяє досліджувати, як багатовікова традиція впливає на значення сучасних фразеологізмів. Наприклад, чен'юй "破釜沉舟" (pò fǔ chén zhōu, "розбити котли й затопити човни") використовують для опису рішучих дій, що не залишають шляхів для відступу, але його значення також несе в собі історичний контекст, пов'язаний із військовою стратегією.

Соціолінгвістичний – ще один не менш важливий підхід до вивчення фразеології, який враховує вплив соціальних факторів на формування та використання фразеологічних одиниць. В українській мові він дозволяє виявити, як фразеологізми змінюються в залежності від соціальної групи, професійної спрямованості або регіонального діалекту. Наприклад, вирази, пов'язані з сільськогосподарською тематикою, можуть мати різне значення в різних регіонах України.

У китайській мові соціолінгвістичний підхід дозволяє досліджувати, як соціальні зміни впливають на вживання фразеологізмів у різних прошарках суспільства. Наприклад, традиційні чен'юй можуть змінювати своє значення або ставати менш уживаними серед молоді, що відображає загальні тенденції соціокультурних змін у сучасному Китаї.

Дискурсивний підхід до вивчення фразеології зосереджується на аналізі функцій фразеологічних одиниць у різних типах дискурсу. В українському мовознавстві цей підхід дозволяє вивчити, як фразеологізми використовуються в медіапросторі, політичному або літературному дискурсі для певного впливу на аудиторію. Наприклад, фразеологізми у політичних промовах можуть слугувати для підсилення емоційного тону або акцентування на національній ідентичності.

У китайській мовній традиції дискурсивний підхід також має дуже важливе значення, оскільки дозволяє аналізувати використання фразеологізмів у різних комунікаційних ситуаціях. Особливо це стосується політичного дискурсу, де чен'юй можуть використовуватись для підсилення сенсу сказаного у промові, а також для створення культурно значущих асоціацій.

Сучасні підходи до вивчення фразеології в українській та китайській мовах є різноманітними та комплексними, ґрунтовними та інноваційними. Вони відображають складність і багатогранність фразеологічного матеріалу. Вдають змогу глибше зрозуміти механізми формування значень фразеологізмів, їх культурну специфіку та роль у комунікативних процесах, що є важливим як для

теоретичних досліджень, так і для практичного використання, щоб повністю розкрити потенціал мови.

2.2 Роль сучасних технологій у вивченні конотативного простору

Сучасні технології здійснили значний вплив на всі сфери нашого життя включаючи мовознавство, а саме на підходи до вивчення фразеології. Вони зробили процес дослідження ефективнішим, доступнішим та певною мірою простішим. Інструменти та ресурси, які надають ці технології, відкрили нові можливості для аналізу фразеологічних одиниць, їхнього вживання та розвитку. Також сучасні технології відкривають нові горизонти у вивченні конотативного простору фразеологічних одиниць, забезпечуючи дослідникам доступ до величезних масивів матеріалів та даних, аналітичних інструментів, які значно підвищують ефективність та точність аналізу. Корпусна лінгвістика є одним із найпотужніших інструментів у вивченні фразеології. Корпуси текстів, що містять великі обсяги автентичного мовного матеріалу, дозволяють дослідникам проводити кількісний і якісний аналіз фразеологічних одиниць у різних контекстах. Використання корпусів, таких як British National Corpus або український Національний корпус, дозволяє вивчати з якою частотою вживається той чи інший фразеологізм, його варіації в різних стилях мовлення та регіонах, а також зміни у вживанні, які виникли внаслідок плину часу, розвитку, еволюції.

Для китайської мови наявні такі ресурси, як корпус CCL (Center for Chinese Linguistics PKU) та BCC (Beijing Language and Culture University Corpus), які надають доступ до великих обсягів текстів різних жанрів і періодів, що дозволяє детально аналізувати специфіку вживання китайських фразеологізмів, зокрема чен'юй.

Крім того, корпусні лінгвістичні технології займають центральне місце в сучасному дослідженні конотативного простору. Вони дозволяють аналізувати

великі обсяги текстів для виявлення контекстуального вживання фразеологічних одиниць, що є особливо важливим для дослідження їхніх конотативних значень. Наприклад, використання таких корпусів, як Британський національний корпус або Український національний корпус, дає можливість дослідити частоту і варіативність вживання певних фразеологізмів у різних комунікативних ситуаціях.

Ресурси, які доступні для китайської мови також дозволяють дослідникам аналізувати, як різні конотативні значення фразеологічних одиниць залежать від контексту чи комунікативної ситуації, а також від типу тексту — наукового, публіцистичного, художнього тощо.

Сучасні електронні словники та лексикографічні бази даних стали не менш важливими інструментами у вивченні фразеології. Вони забезпечують дослідників багатьма джерелами які містять не лише значення фразеологізмів, але й інформацію про їхні конотації, етимологію та контекстуальне вживання. Такі електронні ресурси, як Multilingual Phraseological Database, дозволяють проводити порівняльний аналіз фразеологізмів у різних мовах і забезпечують швидкий доступ до необхідної інформації. Окрім того, існують інструменти для автоматизованого аналізу текстів. Наприклад програми для обробки природної мови (NLP). Вони дозволяють проводити глибинний аналіз конотативного простору фразеологізмів. Використання алгоритмів машинного навчання для класифікації текстів за емоційним забарвленням або ідентифікації конотативних смислів стає все більш поширеним у лінгвістичних дослідженнях. Такі інструменти можуть допомогти виявити приховані конотації та динаміку змін значень фразеологізмів у різних мовах.

Наприклад, інструменти для аналізу тональності (sentiment analysis) можуть використовуватись для дослідження того, як змінюється емоційне забарвлення фразеологізмів у різних культурних контекстах або який великий вплив має час над зміною фразеологізмів чи сенсом, який він доносить. У китайській мові аналіз чен'юй за допомогою таких технологій може виявити, як

традиційні вирази адаптуються до сучасного мовного середовища, зберігаючи або змінюючи свої конотативні смисли.

Візуалізація даних також є важливим аспектом у дослідженні фразеології, оскільки вона дозволяє наочно представляти складні мовні взаємозв'язки. Сучасні технології візуалізації допомагають створювати графічні карти, які відображають взаємозв'язок між різними фразеологізмами, їхніми конотаціями та частотою вживання. Це дозволяє дослідникам і студентам краще зрозуміти структуру та динаміку фразеологічних одиниць. Технології візуалізації даних також відіграють важливу роль у дослідженні конотативного простору. Графічні представлення результатів аналізу дозволяють легко і наочно продемонструвати складні зв'язки між фразеологізмами та їхніми конотаціями. Це може включати створення конотативних карт, де фразеологічні одиниці розташовуються в залежності від ступеня їхньої емоційної або асоціативної близькості.

В українській мові такі карти можуть відображати, наприклад, конотації, пов'язані з національними символами або історичними подіями, а в китайській культурні архетипи, закріплені в традиційних чен'юй. Візуалізація даних також може допомогти виявити регіональні або соціальні варіації у сприйнятті фразеологізмів.

Сучасні технології активно інтегруються в навчальний процес, надаючи студентам, викладачам, мовознавцям, дослідникам та іншим людям, які цікавляться цією темою доступ до нових методів вивчення фразеології. Використання електронних підручників, інтерактивних платформ і спеціалізованих додатків дозволяє самостійно вивчати фразеологічні одиниці, аналізувати їх у контексті, виконувати практичні завдання та тестувати свої знання на практиці в реальному часі.

Незважаючи на всі переваги сучасних технологій у вивченні конотативного простору фразеологізмів, їх використання також має певні недоліки. Наприклад, автоматизовані інструменти можуть надавати помилкові

дані в інтерпретації контексту або конотацій, особливо в разі складних ідіоматичних виразів або культурно специфічних значень. Також існує ризик надмірної автоматизації процесу дослідження, що може призвести до втрати індивідуального підходу та глибокого розуміння контексту, тому аналіз текстів усного та письмового характеру вручну фахівцями, на особистому досвіді, доведено, все ще залишається актуальним.

Однак, за правильного використання, сучасні технології сильно розширюють можливості дослідників, дозволяючи точніше і ефективніше вивчати конотативний простір фразеологізмів, що, у свою чергу, сприяє глибшому розумінню мовних і культурних процесів. Крім цього, сучасні технології значно спростили і прискорили процес вивчення фразеології, забезпечивши нас новими потужними інструментами для аналізу, порівняння та візуалізації фразеологічних одиниць у різних мовах. Це сприяє глибшому розумінню мовних процесів, культурних відмінностей і ролі фразеології в комунікації.

2.3 Критерії відбору фразеологічних одиниць для аналізу

Для проведення аналізу конотативного простору міфонімів в складі фразеологічних одиниць дуже важливим аспектом є саме відбір фразеологічних одиниць, адже вони виступають ілюстративним матеріалом даного дослідження і на пряму впливають на досягнення якісних результатів.

При відборі фразеологічних одиниць ми керувалися певними критеріями, які б допомогли відібрати найкращий матеріал, який повною мірою розкриє потенціал даного дослідження, забезпечить науково коректність та повноту аналізу. Основні критерії, якими ми керувалися – це семантична цілісність фразеологічної одиниці, наявність міфоніму у складі фразеологізму, ступінь фіксації фразеологізму в мові, культурно-історичний контекст

фразеологізмів та функціонально-стилістичні характеристики фразеологізмів. Розглянемо детальніше кожен з цих критеріїв.

Семантична цілісність фразеологічної одиниці – передбачає стійкість фразеологізму, його здатність повною мірою відобразити культурно-семантичну конотацію. Мається на увазі, що обрані фразеологічні одиниці повинні мати фіксовану форму та значення яке не виводиться із значень окремих компонентів.

Наявність міфоніму у складі фразеологізму – це чи не найважливіший критерій. Наше дослідження ґрунтується на темі міфонімів, їхніх конотаціях в різних контекстах. Власне все дослідження присвячене саме конотативному простору міфонімів, тому цей аспект є надзвичайно важливим. Міфонімом може бути вигаданий персонаж з міфів та легенд, або ім'я персонажа, також це може бути міфологічна тварина чи істота. В будь-якому разі, фразеологізм повинен так чи інакше бути пов'язаним з міфологією.

Міфоніми відображають культурно-історичний пласт, який пов'язаний з міфами та легендами, релігійними уявленнями, національною-ідентичністю тощо. Для проведення даного дослідження конотативного простору важливо розуміти, якими є культурно значущі асоціації та емоційні конотації, пов'язані з міфонімами.

Розглянемо наступний критерій, ступінь фіксації фразеологічної одиниці в мові. В даному випадку передбачається ступінь усталеності фразеологізму в мові. Тобто, при відборі фразеологізмів, необхідно зважати на наявність тієї чи іншої фразеологічної одиниці у відомих словниках або чи належать вони до класичних зразків мовного фонду. Такий підхід допоможе забезпечити коректність аналізу й дозволить уникнути авторських фразеологічних одиниць, які можуть не мати широкого вжитку або не бути загальновідомими носіям мови.

Культурно-історичний контекст фразеологізмів – не менш важливий критерій, адже важливо враховувати, що міфоніми відображають не лише мовні

явища, а й глибший культурно-історичний контекст. Фразеологічні одиниці, що містять в своєму складі міфонім, повинні відображати різні етапи розвитку культури. Наприклад, пов'язані з античною міфологією міфоніми, можуть мати інші конотації, ніж ті, що запозичені з народних традицій, біблійних текстів тощо.

Цікаво, що фразеологічні одиниці можуть варіюватися за стилістичною забарвленістю, що впливає на конотативний простір. Звідси впливає наступний критерій функціонально-стилістичні характеристики фразеологізмів. Необхідно враховувати, чи фразеологізм має нейтральний характер чи офіційний, розмовний або ж сленговий. Таким чином, можна точніше визначити конотації міфоніму, його емоційне та культурне навантаження.

За допомогою цих критеріїв ми відібрали ряд фразеологізмів, які на нашу думку, найкраще опоможуть розкрити культурні, історичні, міфологічні та інші конотації.

2.4 Роль оригінального ілюстративного матеріалу у дослідженні

Подібні дослідження повинні висловлювати нові ідеї, доносити нові думки та розглядати нові методи. Вони повинні розривати «кайдани мислення», позбуватися обмежень мислення, прагнути досягти нових проривів у вирішенні історичних проблем, фокусуючись на поточних тригерних точках суспільства, уваги громадськості та основних труднощів, з дисперсійним та інноваційним підходом думати про вирішення нових протиріч.

Дослідження повинні мати практичний і фактологічний характер, тобто вирішувати практичні завдання. Зміст повинен всебічно і об'єктивно відображати наявність проблем, а також здійснювати цілеспрямоване дослідження реальності проблеми, витримувати прагматичний стиль,

скрупульозно проводити аналіз і відбір найбільш підходящого, яскравого ілюстративного матеріалу.

Слова мають значення, адже вони доносять конкретні сенси! Наше дослідження повинне бути детальним у своїх аргументах, ретельним у своєму аналізі та точним у своїх контрзаходах. Воно має глибоко занурюватися, ретельно збирати та аналізувати інформацію і дані, думки і пропозиції, всебічно і системно впорядковувати зібрані дані, стояти на висоті загальної ситуації і багаторазово обмірковувати її, з'ясувати внутрішній закон речей.

Саме тому, ілюстративний матеріал у дослідженні є надзвичайно важливим. Саме завдяки йому можна досягнути поставлених цілей, здійснити глибинний аналіз.

Так як ілюстративний матеріал – це чи не найважливіший аспект дослідження, було відібрано відповідні матеріали для його здійснення. А саме: Фразеологічні словники (один із основних джерел для відбору фразеологічних одиниць є фразеологічні словники. Наприклад «Фразеологічний словник української мови» авторства В.Біложенко, І.Гнатюк, В.Горобець, В.Дятчук та В.Винника, а також відповідний словник і з китайськими фразеологізмами «成语、谚语、歇后语惯用语词典»). Ці матеріали забезпечують структуровану базу фразеологізмів, фіксують їх значення та використання);

- Міфологічні енциклопедії та словники міфонімів (для здійснення аналізу конотацій міфонімів необхідно звертатися до міфології, до витоків цих міфонімів та фразеологізмів, що містять їх у своєму складі. Це наприклад «Міфи народів світу», «60 篇中国古代神话» та інші джерела, що допомагають пояснити міфологічні імена, назви, символи. Джерела, що допомагають зрозуміти історичне походження та культурний контекст міфонімів);

- Художня література та публіцистика (автентичні тексти) (окрім словників, для вивчення конотацій міфонімів можна також аналізувати тексти художньої літератури, де використовуються фразеологізми з міфонімами. Це можуть бути твори класичної літератури, де автори активно послуговуються фразеологічними одиницями з міфологічними компонентами);
- Різноманітні лексикографічні бази даних та корпуси мовлення (корпусні дослідження дають змогу визначити з якою частотою вживається фразеологізм у сучасній мові, його функціонування в різних дискурсах та стилістичних умовах. Наприклад «Український національний лінгвістичний корпус» та інші ресурси, що забезпечують широке охоплення текстів і реальних вживань фразеологізмів);
- Культурологічні дослідження (для глибинного аналізу конотативного простору важливо розглянути культурологічні дослідження. Вони розкривають культурні й соціальні контексти функціонування міфонімів у фразеологізмах).
- Аналіз автора китайськомовних фільмів, мікроблогів та текстів побутового спілкування.

Таким чином, процес відбору фразеологічних одиниць для аналізу конотативного простору міфонімів та для проведення цього дослідження загалом є ключовим аспектом дослідження і вимагає системного підходу, що враховує семантичну, культурну та стилістичну складову. Використання відомих словників, енциклопедій, сучасних корпусів і що важливіше автентичних текстів дозволить забезпечити глибокий аналіз конотацій міфонімів, їх функціонування у фразеологічному ресурсі мови, а також виявити зміни конотативного простору, які виникли з плином часу та культурно-історичних умов.

Висновки до розділу 2

У цьому розділі було проаналізовано методологічний підхід до дослідження конотативного простору міфонімів у фразеологічних одиницях китайської та української мов. Було розглянуто сучасні підходи до вивчення фразеології у цих мовах виявив. В ході розгляду було виявлено, що для ефективного аналізу необхідно використовувати комплексний підхід, який поєднує як традиційні методи лінгвістичного аналізу, так і сучасні технології. Зокрема, комп'ютерні технології та корпусні дослідження дозволяють автоматизувати процес збору й аналізу великих обсягів даних, що сприяє більш глибокому розумінню конотативного простору фразеологічних одиниць.

Крім цього, було визначено основні критерії відбору фразеологічних одиниць для аналізу, які базуються на частотності вживання, значущості міфонімів у культурному контексті та різноманітності їхніх конотацій. Оригінальний ілюстративний матеріал відіграє важливу роль у підтвердженні теоретичних висновків, а також у виявленні культурно-специфічних аспектів конотацій. Матеріалами для проведення аналізу слугували різні джерела, включаючи літературні твори, фольклор, а також корпуси китайської та української мов.

Таким чином, застосування сучасних технологій, чітко визначених критеріїв відбору фразеологізмів та використання ілюстративного матеріалу значно поглиблює та спрощує дослідження конотативного простору міфонімів і сприяє розширенню знань про фразеологію китайської та української мов.

Але, хід проведення нашого дослідження показав, що саме сукупність різних підходів та методів відбору та аналізу фразеологізмів з міфонімами китайської і української мов має найвагоміше значення для досягнення мети дослідження. Аналіз проведений з урахуванням сучасних технологій та лінгвістичних корпусів, все одно потребує детального перегляду та доповненню.

РОЗДІЛ 3. ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНОТАТИВНОГО ПРОСТОРУ МІФОНІМІВ У СКЛАДІ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ КИТАЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

3.1 Спільне та відмінне у фразеологічних зворотах з міфонімами в китайській та українській мовах

Практичне дослідження конотативного простору міфонімів у фразеологічних одиницях китайської та української мов потребує комплексного підходу, що включає аналіз лексичних, семантичних, культурологічних та комунікативних аспектів. Ми вважаємо доцільним, розглянути специфіку вживання міфонімів у фразеології кожної з мов, визначити їхні конотативні характеристики та провести детальний порівняльний аналіз для виявлення спільних і відмінних рис між китайськими та українськими фразеологізмами.

Фразеологія як невід'ємна частина національної мовної культури відображає менталітет, історію, побут та цінності народу, тому її аналіз дозволяє глибше зрозуміти спільне й особливе в мовній картині світу різних народів.

Українська та китайська фразеології формуються під впливом різних культурних і історичних факторів, що визначають їхні специфічні риси. Для української фразеології характерне багатство виразів, пов'язаних з побутом, природою, релігією, а також з історичними подіями та народною мудрістю. Наприклад, фразеологізм "битий жук" використовують для опису людини з великим життєвим досвідом, і він має відбиток селянської культури та природи

Міфоніми, як частина фразеології, мають здатність зберігати культурно значущі значення, що пов'язані з міфологічними уявленнями та архетипами народу.

Наприклад, у китайській мові часто містяться посилання на традиційні китайські міфи, такі як 女娲 («Нюва») – богиня, що створила людей. Міфоніми такого роду використовуються для вираження характеристик якостей, поведінки або дій, що мають символічне значення для китайської культури.

У українській мові міфоніми частіше пов'язані з дохристиянськими божествами та істотами, такими як "Перун" або "Лада", або з образами, що збереглися у народних казках, як-от "чорт" чи "русалка". Вони виконують схожі функції: передають метафоричні змісти, оцінювальні та емоційні конотації, що є важливими для розуміння народного світогляду. (Вишнеська, 2019)

Конотативний простір міфонімів визначається не тільки їхнім основним значенням, а й додатковими смислами, які вони набувають у мовленні. Так, фразеологізми з китайським міфонімом «Фенікс» (凤凰) часто несуть конотації відродження, красоти та величчя, що походять із китайської традиційної символіки, де Фенікс уособлює безсмертя та мудрість. Натомість в українській мові фразеологізми із використанням міфонімів, таких як "Перун", частіше пов'язані з силами природи, грозами та божественною карою, що відображає дохристиянські вірування східних слов'ян. (Бойко, 2010)

Порівняльний аналіз фразеологічних одиниць, що містять міфоніми, виявляє, що в обох культурах спостерігається тенденція до збереження символічних значень, однак, різні історичні та культурні контексти зумовлюють наявність унікальних конотацій, притаманних кожній мові. Застосування міфонімів у мовленні часто залежить від контексту та ситуації комунікації. У китайській мові фразеологічні одиниці з міфонімами, такими як 龙的传人 – нащадок дракона, використовується для підкреслення національної гордості та єдності.

В українській мові фразеологізми з міфонімами, наприклад, "ходити, як русалка по воді", можуть бути використані для передачі певної легковажності або таємничості дій людини.

Аналіз показує, що міфоніми в фразеологічних одиницях виконують важливі соціальні функції: вони відображають національну ідентичність, зберігають культурну спадщину, впливають на сприйняття мовлення та забезпечують передачу культурного досвіду від покоління до покоління.

Переклад фразеологізмів з міфонімами – це складне завдання, через наявність різних конотацій і культурних контекстів. Візьмемо до прикладу міфонім 玉兔 – у перекладі «Нефритовий заєць». Цей міфонім часто використовується для позначення ніжності, краси тощо. але в українській мові такий образ може не мати аналогічного значення.

Для подолання цих труднощів рекомендується застосовувати методи контекстуального перекладу, еквівалентного підбору або адаптації, з урахуванням культурної специфіки та мовних особливостей кожної з мов. Це забезпечить збереження змісту та конотативних відтінків при перекладі фразеологічних одиниць.

Китайська фразеологія значною мірою базується на давньокитайських філософських концепціях, літературних творах і міфології. Відома китайська ідіома «守株待兔» (shǒuzhū dàiù) - буквально «сидіти під деревом і чекати на кролика»), яка означає марну надію на легкий успіх без зусиль. Українською мовою це можна сказати як «сидіти склавши руки» або відповідним еквівалентом з української фразеології «чекати біля моря погоди/ жданики поїсти/ виглядати над морем години». Китайський чен'юй «守株待兔» походить з давньої байки і широко використовується в сучасному китайському мовленні. (Кулигіна, 2008)

Одним із найцікавіших аспектів фразеології є використання міфонімів, які є посиланнями на міфологічних істот, місця або персонажів. В українській та китайській мовах ці міфоніми можуть виконувати подібні функції, але базуватися на різних міфологічних традиціях.

Наприклад, в українській мові фразеологізм "Ахіллесова п'ята" походить з давньогрецької міфології, де Ахіллес був непереможним воїном, за винятком одного вразливого місця — його п'яти. Згідно давньогрецької легенди, Ахілес був сином богині Фетіди, яка хотіла зробити свого сина безсмертним і невразливим до ворожих стріл, тому вона купала його у водах річки Стікс, яка є священною. Проте купаючи дитину, вона тримала його за п'яту. Відповідно вода не торкнулася того місця і воно залишилось незахищеним, вразливим. Тому вираз «Ахіллесова п'ята» використовується для позначення вразливого місця людини.

У китайській мові схожий фразеологізм "九头鸟" (jiǔ tóu niǎo), що буквально означає "птах з дев'ятьма головами", походить з китайської міфології. Він використовується для опису когось підступного або небезпечного, оскільки ця міфічна істота вважалася символом зла та обману.

Якщо ж розглядати семантичні поля фразеологізмів, то в українській та китайській мовах часто зустрічаються схожі теми, такі як мудрість, доброта, працьовитість, але іноді вони суттєво різняться через культурні відмінності. Наприклад, в українській мові багато фразеологізмів стосуються хліба як символу життя й добробуту: "не з того тіста" (іншого характеру), «дійти до ручки» (означає опуститися так, що далі й нікуди, коли доводиться харчуватися чим доведеться і виконувати будь-яку роботу аби вижити). «Дійти до ручки» має безпосередній зв'язок з хлібом, адже Україна перш за все славиться своїми калачами, своїм хлібом. Раніше калачі випікались таким чином, що зверху над основою калача також формувалася ручка з тіста, за яку переносили випічку. На вигляд така випічка була схожа на навісний замок. Проте, за цю ручку випічку брали не завжди чистими руками, тому вона не вживалася людьми, а здебільшого віддавалася собакам. Тому вислів «дійти до ручки» означає, що людина в настільки скрутному становищі, що вже не гребувала навіть такими елементами, як ручка. Це одна з версій походження саме цього вислову.

У китайській мові роль подібних символів можуть виконувати інші об'єкти, наприклад, рис як основний продукт харчування: "吃力不讨好" (робота важка, а винагороди нема).

Семантичні поля фразеологізмів з міфонімами часто пов'язані з темами сили, мудрості, страху або хитрощів. Такі фразеологізми часто використовуються для створення образів, що відображають культурні архетипи.

В українській мові вираз "яблуко розбрату" теж походить з давньогрецької міфології. Це посилання на міф про Паріса і яблуко, яке призвело до Троянської війни. Фразеологізм використовується для позначення предмета або причини конфлікту. (Боева, 2021)

У китайській мові є фразеологізм "精卫填海" (jīng wèi tián hǎi), що буквально означає "Цзінвей наповнює море". Це посилання на міфічну пташку Цзінвей, яка намагалася наповнити море камінням і гілками після того, як вона потонула. Вираз використовується для опису невтомної боротьби або непохитного бажання досягти мети, навіть якщо вона здається недосяжною.

Структурні особливості фразеологізмів в обох мовах також заслуговують на увагу. В українській мові багато фразеологічних одиниць мають фіксовану структуру та сталі елементи, наприклад, "як кіт наплакав" (дуже мало), "мов води в рот набрав" (мовчати). Ця фіксованість часто зберігається в усіх варіантах вживання.

У китайській мові фразеологізми часто мають більш гнучку структуру, що дозволяє їх комбінування та адаптацію до різних контекстів. Наприклад, ідіома "三心二意" (буквально "три серця та два наміри", що означає нерішучість) може варіюватися в залежності від того, який аспект нерішучості хочуть підкреслити.

Фразеологізми з міфонімами часто мають складну структуру, що включає як конкретні імена міфічних персонажів, так і описи їхніх дій або властивостей.

Наприклад, в українській мові фразеологізм "сізіфова праця" відсилає до грецького міфу про Сізіфа, якого боги покарали вічною і марною працею — він мав щоразу котити камінь на гору, звідки той постійно скочувався назад. Цей вираз означає безплідну, важку роботу, яка не приносить результату.

У китайській мові подібний фразеологізм "愚公移山" (yú gōng yí shān), що буквально означає "Юй Гун рухає гори", походить з китайської легенди про старця Юй Гун, який вирішив знести гори, що заважали його селищу, незважаючи на їхній величезний розмір. Цей вираз означає наполегливість і силу волі у виконанні складних завдань, навіть якщо вони здаються неможливими.

Функціональне навантаження фразеологізмів у мовленні також відрізняється в українській та китайській мовах. В українській мові фразеологізми часто використовуються для створення образності, емоційного забарвлення або гумору. Наприклад, вислів "водою не розіллєш" означає міцну дружбу чи стосунки. Такий вислів надає розмові емоційної виразності та підсилює образність.

У китайській мові фразеологізми часто виконують також функцію збереження культурних цінностей та традицій. Наприклад, використання ідіом, які походять з класичних текстів, свідчить про освіченість мовця і надає мовленню певного авторитету та глибини. Такі ідіоми часто вживаються в офіційних промовах або письмових текстах для підкреслення важливості сказаного.

Міфоніми у фразеологізмах часто використовуються для підсилення певних смислів, надаючи висловлюванню більшої глибини та емоційності. Вони можуть підкреслювати силу або слабкість, мудрість або дурість, вічність або тимчасовість.

Наприклад, в українській мові фразеологізм "потрапити в царство Аїда" відсилає до давньогрецької міфології і означає померти або зіткнутися зі смертельною небезпекою. (Вербовецька, 2020, с.63-65) Цей вираз

використовується для підсилення серйозності ситуації. Продовжуючи тему фразеологізмів, які походять з давньогрецьких міфів варто зазначити, що це дуже широке поле для дослідження, адже в українській мові багато фразеологізмів з міфонімами, які мають саме давньогрецьке походження. Тобто мають багато відсилло до грецької міфології. Наприклад «сізіфова праця». Фразеологізм, який має безпосереднє відношення до міфу про Сізіфа, який був засуджений Богами на довічну кару, а саме викочувати величезний валун на вершину гори, звідки він внаслідок власної ваги щоразу скочувався вниз. Боги вважали, що немає гіршого покарання ніж марна та безплідна праця. Тому, в даному фразеологізмі міфонімом є «Сізіф». Цей фразеологізм має свій китайський еквівалент «徒劳无功» (túláo wúgōng), який теж означає марну працю. Цей фразеологізм немає в своєму складі міфоніма. Є ще один еквівалент в українській мові - «носити решетом», проте цей варіант немає жодних відсилок до міфів.

У китайській мові фразеологізм "龙的传人" (lóng de chuán rén), що буквально означає "нащадки дракона", використовується для позначення китайського народу, підкреслюючи його історичну та культурну спадщину. Дракон у китайській міфології символізує силу, мудрість і захист, тому цей вираз має позитивне і піднесене значення.

Конотативний простір фразеологізмів, тобто ті відтінки значень, які вони набувають у певному контексті, може суттєво різнитися між українською та китайською мовами. Важливу роль у цьому відіграє культурний фон, історичний досвід народу та його світосприйняття. Наприклад, український фразеологізм "на своїй хвилі" може означати, що людина занурена у власні думки або діє незалежно від інших. У китайській мові аналогічний вираз "我行我素" (буквально "йду своїм шляхом") може мати більш позитивне або навіть нейтральне забарвлення, підкреслюючи незалежність та впевненість людини. Конотативний простір фразеологізмів, що містять міфоніми, часто глибоко вкорінений у національних міфологічних системах, надаючи висловам

багат шаровості й культурної специфіки. Відтінки значень таких фразеологізмів можуть суттєво відрізнятися, залежно від того, як сприймаються міфічні персонажі або події в певній культурі.

Наприклад, в українській мові фразеологізм "прокляття Каїна" відсилає до біблійного міфу про Каїна, який убив свого брата Авеля і був проклятий Богом. У сучасному вжитку цей вираз має конотації зради, важкої долі або незворотних наслідків гріха. Такий фразеологізм нагадує про серйозність моральних вчинків і їхні наслідки. Загалом, це не єдиний фразеологізм в українській мові, який має біблійний контекст. Наприклад: "жити як у Бога за пазухою" (тобто жити в достатку), або ж «вхопити Бога за бороду» (про велике везіння). Ці фразеологізми мають свої еквіваленти в китайській мові, проте цікаво, що в китайських еквівалентах даних фразеологізмів не міститься жодних релігійних контекстів. Наприклад "жити як у Бога за пазухою" має свій китайський еквівалент «高枕无忧» (gāozhěn wúyōu), який означає ні про що не турбуватись, спати безтурботним сном. «Вхопити Бога за бороду» також має свої еквіваленти – «时来运转» (shíláiyùnzhuǎn) – про настання кращих (хороших) часів, та 出头之日 (chūtóu zhī rì) – день, коли можна вільно зітхнути.

У китайській мові фразеологізм "女娲补天" (nǚ wā bǔ tiān), що буквально означає "Нюйва лагодить небо", базується на міфі про богиню Нюйва, яка врятувала світ, відновивши розірване небо. Цей вираз використовується для опису героїчних зусиль, спрямованих на подолання катастрофи, і має позитивну конотацію, підкреслюючи важливість самопожертви та відданості загальному благу.

Варто зазначити, що в обох мовах як в українській так і в китайській є фразеологізми, які присвячені почерку. Проте, є певна особливість цих фразеологізмів. По-перше, китайський фразеологізм «龙飞凤舞» (lóngfēi fèngwǔ), який дослівно означає «зліт дракона і танець фенікса» містить в своєму складі одразу два міфоніми дракон 龙 та фенікс 凤. Цей фразеологізм

використовується, коли людина хоче відмітити красу почерку іншої людини. В українській мові теж є фразеологізм, який описує почерк людини, а саме «як курка лапою». Проте український фразеологізм має негативний віддітонок, адже «як курка лапою» означає дуже неакуратно, незграбно, неохайно.

Загалом, найбільш вживаними міфонімами в китайській мові є дракон та фенікс, а в українській мові (за винятком міфонімів, які походять з давньогрецьких міфів) – це здебільшого чорт, відьма, лісовик. Наприклад, фразеологізм «де тільки чорт не носив» - що означає, що людина (мовець) де тільки не була, тобто побувала в різних краях, віддалених і незвичайних місцях. В китайській мові «чорт» - 鬼 теж досить розповсюджений міфонім. Якщо вище, ми розглядали фразеологізми, які в своїх еквівалентах рідко містили міфоніми, то у випадку саме з «чортом» - 鬼 можна знайти аналогічні випадки в обох мовах. Наприклад, 鬼使神差 (guǐshǐ shéncāi) - в даному випадку український фразеологізм «біс (в знач. чорт) попутав» є найкращим перекладом і є прямим еквівалентом. Інший приклад - 白日见鬼(báirì jiànguǐ) – що дослівно означає «побачити привида посеред білого дня». В цьому випадку в українській мові теж є еквівалент, який містить міфонім, а саме «виглядати так, ніби привида побачив», тут теж в складі фразеологізму міститься міфонім - «привид» (міфонім, тому що ми переконані, що привидів не існує).

Звичайно, що є фразеологізми, які не мають аналогів. Наприклад такі, як 杯蛇鬼车 (bēi shé guǐ chē) – монстр, створений в галюцинаціях внаслідок сумнівів і страху. Походить з китайського роману XIVст. «Річкові заплави» авторства 施耐庵 (Ши Найань) . При перекладі такого фразеологізму можна покладатись лише на описовий переклад, на пояснення при перекладі.

«Чорт/біс ногу зломить» - ще один цікавий і однозначно вартий уваги український фразеологізм, який має декілька значень, а саме: щось дуже заплутане, невідоме або складне; щось, в чому складно розібратися, не зрозуміле; та безладне, де немає порядку. Еквівалентом в китайській мові може

виступати фразеологізм «乱七八糟» (luàn qī bā zāo) - який теж має значення хаосу, повного безладу, однак без міфоніма в складі.

Не можна оминати увагою і вплив глобалізації на фразеологію обох мов. В останні десятиліття спостерігається взаємопроникнення культур і мов, що призводить до появи нових фразеологізмів або адаптації існуючих під впливом іншомовних культур. Наприклад, англійські ідіоми та фразеологізми все частіше з'являються в українській та китайській мовах, іноді безпосередньо перекладаючись або адаптуючись до місцевих умов. Глобалізація вносить нові елементи в національні фразеології, і цей процес не обминув і фразеологізми, що містять міфоніми. Під впливом інших культур деякі міфологічні персонажі й сюжети починають інтегруватися у фразеологічний фонд, що призводить до появи нових виразів або адаптації існуючих під нові культурні реалії.

В українській мові під впливом глобалізації з'являються фразеологізми на основі іншомовних міфонімів. Наприклад, вираз "синдром Прометея" базується на давньогрецькому міфі про Прометея, який подарував людям вогонь, але був покараний за свою сміливість. (Василенко, 2004) У сучасному світі цей вираз використовується для опису стану, коли людина бере на себе занадто важку місію або відповідальність, що супроводжується жертвами.

У китайській мові глобалізація також призвела до запозичення міфологічних образів з інших культур, хоча вони й адаптуються до місцевих умов. Наприклад, фразеологізм «潘多拉魔盒» (pānduōlā móhé) , що буквально означає "схринька Пандори", запозичений з грецької міфології. Цей вираз, як і в українській мові, означає джерело невідомих або небезпечних проблем, які можуть виникнути після відкриття якогось секрету.

Таким чином, глобалізація сприяє взаємопроникненню міфологічних мотивів у фразеологічні системи різних мов, що збагачує їх і надає нових відтінків значень. Це явище підтверджує взаємозв'язок культур і підкреслює роль міфів у сучасному мовному просторі, де вони залишаються важливими символами, здатними передавати універсальні людські переживання.

Аналіз спільних рис та відмінностей у використанні фразеології української та китайської мов демонструє багатогранність та глибину обох мовних систем. Хоча фразеологізми в обох мовах можуть мати схожі функції, їхні семантичні поля, структура та конотативний простір формуються під впливом унікальних культурних і історичних обставин. Це підкреслює важливість фразеології як засобу збереження та передачі національної ідентичності, а також як інструменту міжкультурної комунікації.

Фразеологізми з міфонімами в українській та китайській мовах є не лише засобом мовного вираження, але й віддзеркаленням глибоких культурних шарів. Вони зберігають у собі елементи національної міфології, які надають мовленню особливої емоційної та змістовної виразності. Порівняння таких фразеологізмів дозволяє краще зрозуміти відмінності й схожості між культурами, а також їх вплив на мовну картину світу.

3.2 Аналіз конотативного простору міфонімів на матеріалі чен'юїв китайської мови

Ми вже розглянули конкретні приклади чен'юїв китайської мови з міфонімами в складі та їхні еквіваленти в українській фразеології. Звичайно, як ми вже побачили на багатьох конкретних прикладах, еквівалент є не завжди. Часто доводиться користуватися поясненням для розуміння значення та контексту.

У цьому розділі ми продовжимо розглядати фразеологізми української та китайської мов, а саме конотативний простір міфонімів.

Аналіз фразеології дозволяє глибше зрозуміти різні аспекти культури та світогляду різних народів, аналіз конотативного простору допоможе ще більше поглибити це розуміння.

Отже, розпочнемо аналіз конотативного простору з фразеологізму, який походить із давньокитайської міфології «魑魅魍魎» (chīmèi wǎngliǎng) –

демони, духи, нечиста сила, яка живе в лісах і горах. Це символічне уособлення використовується для відображення підступних, злих, хитрих людей, які шкодять іншим та несуть у світ хаос. Цей фразеологізм вперше з'явився у творі «左传。宣公三年» (Цзо Чжуан. Сюань Гун Сань Нянь) написани у період Чуньцю. Означає привидів і чудовиськ, які за легендами шкодять людям у горах, річках, а також порівнюється з усіма поганими людьми. Цей фразеологізм має негативний смисловий відтінок і використовується здебільшого на письмі. В оригінальному тексті – «螭魅罔两» - де 螭魅 (chīmèi) привид, дух гір, а 罔两 (wǎngliǎng) – демон Ван-лан, ехо, напівтінь (за легендами має вигляд дитини, вміє наслідувати людський голос).

Роглянемо детальніше цей чен'юй, він містить такі міфоніми: 魑, 魅, 魍, 魍。Тобто тут одразу чотири міфоніма і кожен має своє значення. Наприклад: 魑 (chī) – це міфонім, який позначає демона, що живе в горах, нападає на людей, створюючи хаос та викликає страх. Цей міфонім уособлює велику силу природи. В контексті може позначати щось таємниче, загрозливе, за межами людського розуміння та контролю. 魅 (mèi) – підступний дух, який творить зло в лісах. Його ключовою рисою є обман людей. Відповідно він символізує лукавість, брехню, облуду, які замасковані під щось привабливе. В культурному контексті це може бути маніпулятивна, підступна, зла сила, яка здається дуже привітною, безпечною та дружелюбною, але насправді виявляється злою, маніпулятивною, оманливою. 魍 (wǎng) і 魍 (liǎng) – це духи води, які завдяють зла людям. Наприклад 魍 (wǎng) живе в річках, озерах. Несе небезпеку, яка прихована в тихих водах. Тобто уособлює приховану загрозу, яка невидима під поверхнею тихих, спокійних явищ. Щось невинне на перший погляд, проте згодом виявляється небезпечним. 魍 (liǎng) – це теж демон води, який мешкає в річках, озерах чи болотах. Пов'язаний з таємничими силами води, які в будь-який момент можуть проявити свою небезпечність. Символізує непередбачуваність водної стихії, її небезпечність та таємничість. Він як і 魍

(wǎng) уособлює приховану загрозу природи, проте є більш містичним та невидимим. В свої конотації також включає страх перед невідомим, що бере свої витoki з глибин підсвідомості.

З огляду на ці значення, бачимо, що фразеологізм описує небезпечні, злі, підступні сили, хоча в сучасних обставинах він буде використовуватися для позначення двуликих, хитрих, підступних людей, дії яких мають один намір, а саме, завдати шкоди. Загальною чен'юю 魑魅魍魎 позначає хаос і небезпеку, містичність та невидимість, брехню та маніпуляції, силу природи. Всі його компоненти пронизані небезпекою, неконтрольованістю та підступністю, яка руйнує звичний порядок речей. Ключовим аспектом є те, що все є прихованим, всі ці демони та духи мають невидимий, таємний характер небезпеки, який важко виявити. Як наприклад прихований ворог, якого важко знайти чи передбачити хто це, адже злі сили діють через обман і маніпуляції, приховуючи свої справжні наміри. Всі демони та духи чен'юя пов'язані з природою. Це показує, що небезпека йде від навколишнього середовища.

Інший поширений фразеологізм «八仙过海» (або його повний варіант 八仙过海, 各显神通 – bāxiān guòhǎi, gèxiǎn shéntōng) - вісім безсмертних переправляються через море – кожен демонструє свої здібності.

Цей фразеологізм бере свої витoki з китайської легенди «Вісім безсмертних». Вона розповідає про те, що безсмертний Бай Юнь запросив Вісьмох Безсмертних приєднатися до подорожі. На зворотньому шляху один із Вісьмох Безсмертних – Лі Тегуай запропонував замість того, щоб перепливати море на човні, нехай кожен знайде власний спосіб це зробити, проявить свої здібності. Звідси і пішов вираз «八仙过海». Міфонімом цього ченьюя є 八仙 – Вісім Безсмертних. Це міфологічні фігури, які символізують різні чесноти та аспекти людського існування. Кожен з них має свою особливу силу, яка використовується для досягнення мети. В цьому фразеологізмі Вісім

безсмертних – це головні герої, центральні фігури, які уособлюють різноманітність талантів та вмінь. Вони є символом людської винахідливості, здатності вирішувати проблеми своїм унікальним способом. У китайській культурі ці фігури є символом мудрості та духовності.

Цей чен'юй позначає, що всі стараються показати на що вони здатні, намагаються перевершити один одного, змагатися, або ж повною мірою проявити свої таланти. Також уособлює значення «скільки людей, стільки й думок», тобто кожна людина унікальна і має свій особливий багаж знань та вмінь в межах яких оперує, тому при подолань труднощів або за необхідності вирішення певної ситуації кожна людина має свій підхід, свій унікальний спосіб. Тому цей чен'юй також підкреслює різноманітність способів та підходів до вирішення певної проблеми.

В українській мові є еквівалент «кожен гне свою лінію», проте він має негативний відтінок, а китайський чен'юй має позитивне значення і уособлює успішне завершення якоїсь справи. Підкреслює значення індивідуального бачення ситуації та різні погляди людей на вирішення однієї проблеми. Хоча, враховуючи контекст легенди, чен'юй також міг би мати значення «ускладнювати собі життя». Тобто коли замість того, щоб використати простий спосіб (в даному випадку використати човен), людина вигадує натомість якийсь дуже складний план.

Загалом, як було вказано раніше, китайський фразеологізм «八仙过海» підкреслює різноманітність підходів до вирішення проблеми, унікальність вмінь кожного. Прямого еквіваленту в українській мові немає, тому при перекладі варто користуватися описом та поясненням.

Наступний чен'юй який ми розглянемо «龙争虎斗» (lóngzhēng hǔdòu), який дослівно перекладається, як «дракони змагаються, тигри б'ються» і означає: нещадна боротьба, жорстока конкуренція; сутичка двох рівних за силою супротивників. Важливим елементом значення є саме «рівних за силою

супротивників». Тобто уособлюється запекла боротьба саме однаково могутніх сил, тому вона і є особливою, напруженою та цікавою.

Міфонімом в цьому фразеологізмі є «дракон - 龍». В китайській культурі дракон – це символ величі, мудрості, сили і влади. Він проводить паралель з владою Імператора чи навіть божественною силою. Це дуже позитивний і могутній персонаж китайської міфології.

У фразеологізмі «龙争虎斗» дракон виражає могутність та мудрість. Уособлює лідера, правителя, владу. Цей фразеологізм може використовуватися у політичному контексті, наприклад при описі конфронтації двох рівних за силою держав або двох однаково впливових і сильних лідерів. Також бізнес поприще, у випадках коли йдеться про конкуренцію двох потужних компаній або особистостей. Це ж стосується і спорту. У військовій справі може уособлювати дві однаково великі, сильні армії або імперії.

«Тигр» в даному випадку є чимось земним, а міфонім «дракон» являє небесну силу, ця особливість, відповідно, підкреслює масштаб протистояння.

В українській мові цей фразеологізм можна перекласти лише за змістом, адже пр'мих еквівалентів немає. Наприклад: «зійшлися дві сили», «титанічна битва», «запекла боротьба» тощо. Ці варіанти не є прямими еквівалентами, а лише приблизно пояснюють основну ідею та сенс китайського чен'юя.

云龙井蛙 (yúnlóngjǐngwā) - дослівно «дракон в хмарах, жаба в колодязі» – також дуже вживаний китайський чен'юй. Значення: про людей з широким і вузьким кругозором, мудрий і дурний. Тобто підкреслюється різний рівень знань, досівду тощо. Розглянемо детальніше елементи даного фразеологізму. З багатьох наведених раніше прикладів, ми помітили, що міфонім «дракон» є дуже часто вживаним у китайській фразеології. В даному випадку у фразеологізмі йде протиставлення. Тобто є «дракон», який уособлює велич, мудрість, знання, широкий кругозір і «жаба» - щось земне, недалеко, з обмеженим світосприйняттям. Тобто таким чином йде протиставлення між мудрим і величним драконом і обмеженою у своєму баченні жабою. Таким

чином виражається контраст між мудрістю і далекоглядністю і обмеженістю і вузьколюбністю.

Дракон в даному цен'юї у хмарах, що символізує велич та щось величне, неземне, небесне, щось поза людською досяжністю. Жаба ж в свою чергу є уособленням обмеженості поглядів та нездатністю зрозуміти світ ширше.

В українській мові прямого еквіваленту немає, тому це можна перекласти як «людина широких поглядів та людина з вузьким світоглядом», «дивитися на світ через вузьку щілину», «мудрець і невіглас» тощо. Тобто в даному випадку ми керуємось перекладом з поясненням, наприклад «мудра та далекоглядна людина проти того того, хто має дуже вузьку базу знань».

Отже, фразеологізм «云龙井蛙» виражає різні рівні знань, інтелекту та світогляду. Міфонім «дракон» уособлює велич та широту знань, тоді як «жаба» є метафорою до обмеженого світогляду. У китайській культурі цей цен'юї підкреслює контраст людей, які знаходяться на різних щаблях мудрості та знань.

Розглянемо фразеологізм «攀龙附凤» (pānlóngfùfèng) . Дослівно перекладається як «опиратися на дракона і фенікса». Цей цен'юї використовується для опису людей, які користуються зв'язками, намагаються здобути вигоду через впливових людей і має негативне забарвлення. Він містить одразу два міфоніми, а саме, «龙 дракон» та «凤 фенікс». Значення дракона у китайській культурі ми вже розглядали раніше, тому проаналізуємо одразу його конотації у конкретно даному випадку. Отже, у цьому фразеологізмі він символізує могутність а владу, тобто уособлює тих самих людей, за допомогою яких інші намагаються піднятися кар'єрними сходами. Тут він набуває конотації не просто влади та величі, а й символізує тих, до кого звертаються з корисливою метою. Це наприклад впливовий політик, бізнесмен або відома особа. Фенікс символізує благородство, процвітання. У міфології виражає гармонію, щастя, велич тощо. У контексті фразеологізму символізує високий соціальний статус. «攀龙附凤» використовується для опису наприклад

критики корисливих або навіть аморальних людей, які шукають можливостей через зв'язки з впливовими людьми. Він уособлює статус або вплив особи. Фенікс так само як і дракон виступає в якості вищої сили і є метафорою для людей з владою до яких звертаються з корисливих міркувань.

В українській мові може перекладатись як «йти по головах», тобто що людина на шляху до своєї мети буде використовувати всі можливості і не зважати ні на що і ні на кого «шукати тепле місце під сонцем» тощо.

Отже, перекладаючи з поясненням цей фразеологізм можна сказати «людина, яка за допомогою впливових осіб намагається здобути власну вигоду». Фразеологізм виражає критику щодо тих, хто намагається досягти своїх цілей шляхом використання зв'язків, використання впливу інших. Він містить міфоніми котрі якраз символізують цю владу, тобто є уособленням тих, хто має владу та соціальний вплив.

鸡窝出凤凰 (jīwō chū fènghuáng) - 老鸹窝里出凤凰 (lǎo guā wō lǐ chū fènghuáng) – два на перший погляд дуже схожі вирази. Вони мають схожий зміст і походження, але мають різні нюанси. Вони описують ситуацію, коли людина, яка має скромне походження стає видатною.

«鸡窝出凤凰» - це яньюй (谚语), який дослівно перекладається як «з курятника виходить фенікс». Тобто що навіть з простого середовища, маючи скромне походження може вийти видатна і талановита людина. У китайській культурі цей яньюй підкреслює, що талант чи вміння проявляються навіть у несприятливих умовах.

Цей вираз походить з китайської народної мудрості. Він зображає контраст між феніксом – міфічної істоти, яка символізує велич та успіх, а курятник уособлює щось звичайне чи навіть бідне, убоге. Цей яньюй вживається у різних комунікативних ситуаціях, наприклад в літературних творах, або в різних соціальних ситуаціях коли говорять про людей, які досягли великого успіху, незважаючи на просте походження. Також може вживатися у мотиваційних промовах, у контексті, що попри просте походження можна

досягти значних успіхів. Яньюй містить міфонім 凤凰 фенікс у китайській міфології символізує успіх, благородство, велич, процвітання, досконалість. Є уособленням високого соціального становища і високих досягнень. В даному випадку, фенікс – це людина, яка попри низьке походження досягає успіху і високого статусу. В яньюї йде протиставлення звичайного і величі. Тобто фенікс, який символізує велич, щось неймовірне, величне і курятник, який є символом бідності, поганих умов, скромного походження.

Еквівалентом в українській мові може бути вираз «із грязі в князі», який передає ідею цього яньюя.

Інший вираз – народна приказка (俗语) «老鸹窝里出凤凰», яка дослівно означає «з гнізда ворони вилетів фенікс». Він має схоже значення з «鸡窝出凤凰», однак тут підреслюється не лише скромність, але й акцентується більше контраст між «вороню» та «феніксом». Тобто тут не росто описується контраст між високими досягненнями і поганим середовищем, а й навіть сильніше підкреслюється погана репутація, низькість.

Обидва вирази схожі за своїм значенням і контекст, в якому вони використовуються, обидва містять міфонім «凤凰». Проте, «鸡窝出凤凰» більш нейтральний у своєму значенні, він просто підкреслює скромне походження, а «老鸹窝里出凤凰» має більш негативний відтінок, вказує на низьке походження, погану репутацію, акцентує негативність символу «ворона» та протиставляє її величі «фенікса».

«愚公移山» (yúgōng yíshān) – дослівно: Юй Гун пересунув гору. Означає звернути гори, подолати всі перешкоди. Цей вираз бере свої витoki з давньокитайської легенди періоду воюючих царств – Лі Ікоу, книга Лі Цзи (列子·汤问) . В основі ідіоми лежить історія про Юй Гуна, який наполегливо намагався пересунути дві великі гори, які заважали йому й іншим жителям села. Він продовжував наполегливо працювати, попри глузування інших, і врешті-решт, це привернуло увагу богів і вони прислали йому на допомогу

духів, щоб ті пересунули гори. Таким чином, ця ідіома описує наполегливість у перетворенні природи та непохитну боротьбу, а також уособлює зусиллям та труднощі, внаслідок подолання яких досягається успіх.

«愚公移山» підкреслює наполегливість та рішучість, завдяки яким, попри всі труднощі людина досягає бажаного результату, досягає успіху. Юй Гун уособлює витривалість, віру в досягнення мети, непохитність у своїх рішеннях, наполегливість. Він виступає міфонімом в даному фразеологізмі, і є уособленням простої на перший погляд людини, яка не опускає руки через великі труднощі. 山 – гора в цьому фразеологізмі хоч і не є міфонімом, проте є символом великої перешкоди, викликом.

Щодо еквівалентів, в українській мові є вираз «вода камінь точить», який теж символізує наполегливість. Тобто попри складність якогось завдання чи мети, якщо дисципліновано, регулярно виконувати певні дії, то через певний час мета буде досягнена.

Вживатись такі фразеологізми можуть і в побутовому житті, в буденних ситуаціях, і в літературі або в промовах. Тобто у випадках, коли необхідно підкреслити непохитну рішучість, наполегливість у досягненні своєї мети.

«狐假虎威» (hú jiǎ hǔ wēi) – дослівно означає «лисиця, яка користується мгутністю тигра». Цей вираз походить з класичного твору «战国策» («Плани воюючих царств» книга періоду Чжаньго (V-IIIст.до н.е)). Там розповідається, що лисиця зустріла тигра в лісі і щоб врятувати своє життя вона переконала тигра, що наділена великою силою і що всі звірі в лісі її бояться. Тигр не зрозумів, що це все хитрощі лисиці і пішов за нею аби переконатися, і дійсно побачив, що всі втікають. Проте тварини боялися не лисиці, а тигра.

Фразеологізм «狐假虎威» вживається у випадках, коли описується використання чужої сили чи авторитету у власних корисливих цілях. Таким чином привласнюючи цю силу чи авторитет собі. Зазвичай, фразеологізм вживається у сатиричному контексті, або наприклад у політиці, коли через зв'язки з впливовими людьми інші отримують вигоду.

Цікаво що, «狐假虎威» за своїм контекстом нагадує «攀龙附凤», так як в обох фразеологізмах йдеться про використання чужої сили і влади в свої цілях, маніпуляції з метою отримання вигоди тощо. Проте, вони мають і відмінні риси, а саме, спосіб досягнення мети. «狐假虎威» уособлює обман та маніпуляцію, він описує підступність лисиці, яка ввела в оману тигра. Тут саме обман є ключовим елементом. Натомість «攀龙附凤» більше про амбіції, зусилля стати ближче до сильних цього світу. Тут не має прямого обману, але йдеться про використанні можливостей інших у власних цілях. З огляду на це, «狐假虎威» - це про досягнення свого шляхом обману, а «攀龙附凤» - про амбіції та прагнення кращого, і досягнення цього через зв'язки, а не обман.

Один з найважливіших і дуже поширених китайських міфонімів є «麒麟». Цілінь – чудесний звір, який є провісником народження видатних людей, і є символом справедливості. Він зображається у вигляді істоти, що має тіло коня або оленя вкритого лускою і має голову дракона з один чи кількома рогами. Є одним із шляхетних тварин в китайській міфології на рівні з феніксом, тигром, драконом і черепахою. Існує багато фразеологізмів, які містять цю істоту, тому розглянемо приклад.

Фразеологізм «麟角凤距» (lín jiǎo fèng jù) – дослівно означає «ріг Ціліня і шпора фенікса», метафорично – щось дивне, рідкісне. Ця ідіома використовується для опису винятково рідкісної, цінної речі, того, що важко знайти чи досягнути.

«麟角凤距» містить одразу два міфоніма, а саме, 凤 фенікс та 麟 Цілінь. «麟» в китайській міфології уособлює добробут, мир і справедливість. Є втіленням благородності, чистоти та рідкості. «凤» - це символ відродження, безсмертя, сила, добробут. Шпори фенікса в даному випадку є чимось дуже рідкісним і цінним, адже сам фенікс є рідкісною істотою, магичною.

В українській мові на перший погляд це можна було б перекласти як «білий ворон», проте це не буде прямим еквівалентом, адже «білий ворон» це

хоч і теж позначає щось рідкісне, проте також має значення чогось або ж когось відмінного від інших, не такого як усі. Наприклад описує людину, чия зовнішність чи поведінка відрізняється або виходить за межі суспільних норм, тобто щось відмінне від звичного. А «麟角凤距» передбачає, щось, що з'являється при особливих обставинах, щось унікальне і рідкісне. Тому на нашу думку переклад варто все ж розширювати поясненням міфологічних аспектів, бо вираз «білий ворон» не передає повністю значення «麟角凤距».

开天辟地 (kāitiān pìdì) – дослівний переклад «розкрити небо і відкрити землю». Походить з китайської міфології, до міфічна істота «盘古» Паньгу створює світ, розділяючи небо та землю. Цей один з основних китайських міфів про створення світу. Фразеологізм вживається у значенні початку чогось великого, інноваційного, небувалого.

Міфонімом в даному фразеологізмі буде Паньгу «盘古» хоч він і не згаданий прямо, але є витоком цього чен'юя. Він є символом потужної сили, яка здатна перевернути світ, встановити порядок з хаосу. Він уособлює творця, новатора, і уособлює новий початок. При використанні цього чен'юя в мовленні або ж в текстах зазвичай мається на увазі початок чогось надзвичайного, що змінює хід подій чи навіть історії.

精卫填海 (jīngwèi tiánhǎi) – «Цзінвей завалює море камінням» - означає поставити собі мету помститися, наполегливо домагатися свого, самовіддано боротися. Він походить з міфу про дочку імператора Яньді, яка попливла на човні до Східно-Китайського моря щоб погратися, але затонула. Вона не хотіла вмирати, тому перетворилася на пташку, яку прозвали Цзінвей. Вона ненавиділа море, за те, що воно забрало її життя і тому постійно літала за камінчиком чи гілочкою на гору і скидала потім це у море. Таким чином намагаючись його наповнити. Тому Цзінвей є символом наполегливості та непохитності. Як міфонім, Цзінвей є символом боротьби навіть якщо

досягнення бажаного результату здається неможливим. Цей міфонім має позитивну конотацію стійкості, хоч і має трагічний контекст.

«大闹天宫» (dànaotiāngōng) – дослівно перекладається «великі безчинства в небесному палаці». Використовується в ситуаціях, коли потрібно описати безлад, наприклад як хтось порушує порядок або показує нестриману поведінку, чинить безлад тощо. Цей чен'юй походить з класичного китайського роману «Подорож на Захід» (西游记). Головний герой цього твору – Сунь Укун, ткож відомий як Король Мавп. За цим твором, Король Мавп завдає багато клопотів своєю непокорюю, бунтом проти богів. Цей фразеологізм став дуже популярним, завдяки цій історії, яка в Китаї є культовою.

В цьому фразеологізмі є міфонім 天宫, що означає «небесний палац». Це місце, де живуть боги, є символом влади, порядку, ієрархії. В цьому фразеологізмі 天宫 символізує вищу силу, яка контролює світ, тому фразеологізм «大闹天宫» також може вживатись у значенні, коли хтось кидає виклик цій владі, цьому усталеному порядку та ієрархії, тим самим бунтуючи. 天宫 – це місце, де є чіткі правила, кожен грає свою роль, тому бунт – це пряма загроза для існування цього контролю. Крім цього, Сунь Укун, який в цій історії є символом боротьби за незалежність, намагається скинути владу небесних істот, робить цей фразеологізм також уособленням боротьби за незалежність, свободу, права, протистояння владі. В китайській культурі цей вираз став частиною свідомості, він вживається в різних контекстах (не лише пов'язаних з міфологією). Наприклад у випадках, коли людина чи навіть суспільство критикує владу, виражає свій протест, бунтує проти держави, системи чи конкретного авторитету. Також, у випадках, коли хтось не боїться висказати свою думку та чинить так, як вважає за потрібне, навіть якщо це призведе до конфронтації.

Отже, міфонім 天宫 розкриває у фразеологізмі «大闹天宫» багатогранність значень, які пов'язані з владою, авторитетами, бунтом,

моральними цінностями, протистоянням тощо. Він дає змогу проявити культурні аспекти, глибше зрозуміти соціальні та політичні контексти, де буде використаний цей фразеологізм.

Цікаво, що в українській мові немає прямого еквіваленту, який би міг передати сенс цього фразеологізму. При перекладі на українську мову, фразеологізм «大闹天宫» може бути лише описаний приблизними фразами, які передають загальну суть. Наприклад «бунтувати», «ламати систему» тощо. Проте такі фрази зовсім не містять міфологічної глибини, яка притаманна китайському чен'юй.

嫦娥奔月 (cháng'é bēnyuè) – буквально означає «Чан'Е втекла на місяць». Використовується для опису втечі від земного життя через прагнення чогось вищого, недосяжного. Цей фразеологізм походить з китайського міфу про Чан'Е – богиню місяця. За легендою, вона була дружиною Хоуї, якого люди закликали збити дев'ять сонць і залишити лише одне (через сильну спеку). Цей подвиг зробив Хоуї героєм, за що він отримав чарівну таблетку, яка мала зробити його безсмертним. Проте якимось Хоуї пішов з дому і Чан'Е випила таблетку. Це зробило її тіло дужелегким і вона злетіла до місяця. Цей міф має глибокі корені в китайській культурі. Чан'Е є символом краси, кохання та самотності. Вона описується як дуже красива жінка, проте самотня, адже покинувши земне життя, вона опинилась на місяці. На місяці вона ніби відчужена. Тому, фразеологізм «嫦娥奔月» це також і про самотність, ізоляцію, відчуття відчуженості внаслідок прагнення недосяжного. Також, цей чен'юй безпосередньо пов'язаний і з ідеєю безсмертя, що містить певну філософську глибину. Уособлює прагнення до вічності, духовне піднесення або, також, недосяжний ідеал.

В українській мові цей фразеологізм можна перекласти як «дістати зірку з неба», «мріяти про недосяжне», з огляду на це можна стверджувати, що прямого еквіваленту немає.

牛郎织女 (niúlángzhīnǚ) – буквально перекладається «Пастух і ткачиха», походить із давньокитайської легенди про трагічну любовну історію між смертним пастухом (牛郎) та небесною ткачихою (织女), дочкою небесного царя. За легендою, вони можуть бачитись лише раз на рік, 7 червня. Ця історія уособлює відданість. Фразеологізм 牛郎织女 символізує трагічні або складні стосунки, перешкоди на шляху до щастя, прагнення закоханих воз'єднатися. Пастух та ткачиха уособлюють певне протиставлення іж земним і небесним або ж божественним. Міфонім 织女 в цьому фразеологізмі є символом небесної краси, недосяжності, таланту. Вона небожитель, є втіленням духовності, витонченості та краси. Ці риси роблять її недосяжною для простих смертних. Крім того, вона втекла з неба, щасливо жила на землі, проте була силою забрана назад в небесне царство. Її розлучили з чоловіком та дітьми, що уособлює трагедію.

В українській мові еквівалентом може бути «Ромео і Джульєтта», попри те, що це не українська історія кохання, та все ж є світовою класикою і також є трагічною історією кохання. Проте, при перекладі варто все ж додавати пояснення значення чен'юя «牛郎织女» та міфологічного контексту для повного розуміння культурних конотацій.

Отже, чен'юй «牛郎织女» є уособленням трагічного кохання, перешкод, прагнення возз'єднатися. Міфоніми цього чен'ю мають глибоке міфологічне значення та показують уявлення про кохання та долю в китайській культурі. В українській мові немає прямого еквівалента, хоча можна знайти тему трагічного кохання в легендах, наприклад «Ромео і Джульєтта».

3.2.1 Аналіз конотативного простору міфонімів в українських фразеологічних одиницях

Ми вже розглянули ряд китайських чен'юй, їх значення, варіанти перекладу, також конотативний простір міфонімів, які є в них в складі. У цьому пункті розглянемо декілька українських фразеологізмів, які містять у своєму складі міфонім. Також розглянемо найбільш вживані українські міфоніми, та конотації, які вони доносять.

Отже, для початку розглянемо найбільш вживані міфоніми української культури. Українська міфологія багата дивовижними легендами, казками та міфами. Ще за переказами наших предків, ми багато чули про сили добра і зла, про потойбічні сили, надзвичайних істот, які населяли кожен куточок нашої землі, від будинків до озер, від лісів до боліт. Всі ми чули про домовика, який оберігає дім, про лісову мавку та чугайстра, про водяника та русалок, вія та відьму. (Вакулюк, 2023)

Розглянемо вживання міфоніми в українських фразеологізмах на прикладах. Варто зауважити, що певний пласт українських фразеологізмів бере свої витoki з релігії. В українській фразеології це будуть такі персонажі, як Бог або ж Господь, Каїн, Богородиця (матір Божа), Іуда тощо. Наприклад, в українській культурі фразеологізм «поцілунок Іуди» означає зраду, так як згідно біблійної історії Іуда зрадив Христа поцілунком, і таким чином ставши символом зради. Тому цей фразеологізм використовується для опису підступних дій. (Федорова, 2010)

«Живе як у Бога за пазухою» ще один фразеологізм з релігійними мотивами, адже має міфонім «Бог» у складі. Він описує захист, щасливе, комфортне життя. Уособлює Божу опіку, безпеку та мир. (Федорова, 2010) Бог в даному випадку є релігійним міфонімом. Загалом, використання саме релігійних міфонімів є дуже поширеним явищем в українській фразеології.

Розглянемо інший приклад «Бог його знає». Цей фразеологізм означає незнання чогось, невідомість, сумнів. Знову ж таки «Бог» є міфонімом релігійного походження, який підкреслює беспорядність чи незнання на противагу вищим силам, які можуть знати правду. В даному випадку

коректніше навіть сказати, що фразеологізм має конотацію, що «лише вищі сили можуть (щось) знати».

Інший широкопоширений фразеологізм, який містить міфонім «Бог» у своєму складі – це «спочити з Богом» або ж інший варіант цього фразеологізму «віддати Богу душу». (Бачинська, 2020, с.63-65) Ці фразеологізми є синонімічними та обидва мають значення «померти». Ці фразеологізми одиниці відображають уявлення про смерть в українській культурі, тобто смерть, як повернення до Бога. Вони мають спокійну чи навіть нейтральну конотацію, в якій смерть уособлюється як неминучий природний процес.

«Кара Господня» або ж «Божа кара» - ще одна пара синонімічних фразеологізмів з релігійними міфонімами у складі, а саме «Бог» та «Господь». Ці фразеологізми мають негативну конотацію, адже уособлюють покарання від вищих сил. Конотація цих фразеологізмів тісно пов'язана з релігією, зі страхом перед божим гнівом і відповідно його покаранням за несправедні дії. (Федорова, 2010)

Крім міфоніма «Бог» також існують інші релігійні міфоніми, наприклад «Іуда». Фразеологізм «поцілунок Іуди» означає зраду, адже Іуда в християнському світогляді – це про найбільшу зраду. Поцілунок Іуди уособлює підступ, зраду, лицемірство. Коли добрий облік приховує підступні наміри. (Бачинська, 2020, с.63-65)

«Мати Божа» - тобто Богородиця. Цей фразеологізм використовується для вираження здивування або тривоги. Богородиця у фразеологізмі «мати Божа» є міфонімом та символом чистоти, святості. Цей фразеологізм має позитивну конотацію та релігійний відтінок. (Бачинська, 2020, с.63-65)

«Каїнове діло» - означає братовбивство, жорстоку зраду, лукавий вчинок. «Каїн» - міфонім даного фразеологізму, який є символом вбивці, зради. Цей міфонім також має релігійний підтекст, адже вбивство Авеля Каїном – це перше вбивство на землі. Це Біблійна історія, тому цей фразеологізм як і попередні

також має релігійне походження. Цей фразеологізм має негативну конотацію, він символізує найтяжчий гріх – зрада найближчої людини. (Федорова, 2010)

«У чорта на болоті» - означає дуже далеко, у важкодоступному місці. Міфонімом у цьому фразеологізмі є «чорт», істота, яка традиційно описує зло, підступність, гріховність в українській культурі. Цікаво, що в українському фольклорі чорт може бути символом зла, темних сил, а також символом дурості або недолугості, що використовується в гумористичному чи іроїчному ключі. У випадках, якщо чорт є уособленням дурості – він здебільшого виступає не стільки злим, як хитрим персонажем. (Чибор, 2015)

В даному випадку «чорт» це не стільки релігійний персонаж, як казковий. Є символом зла і хаосу. Походить більше з українського фольклору, де багато таких істот, як русалки, мавки, відьми, і власне чорт. Також «у чорта на болоті» - це далекий від цивілізації. (Чибор, 2015)

«Як відьми вкрали» - зникнення чогось «магічним», незрозумілим чином. Відьма є міфонімом, який символізує жінку, що наділена магічними здібностями. Часто є уособленням зла, магії тощо. В українському фольклорі, відьми крали не лише фізичні предмети, а й здоров'я, удачу тощо. Фразеологізм «Як відьми вкрали» ґрунтується на народних страхах надприродного, віруваннях у магічні сили тощо. (Чибор, 2015) Цей фразеологізм несе негативну конотацію, адже відьми здебільшого є злим символом, чимось лихим, тому оскільки у фразеологізмі є конотація втрати чогось та таємності зникнення тієї чи іншої речі, фразеологізм несе більш негативний сенс. Проте, він також може вживатись і в іронічному контексті, для опису побутових «зникнень». Наприклад коли перед виходом з дому людина не може знайти ключі тощо.

В українській мові фразеологізми з міфонімами створюють широке семантичне поле, сповнене культурних, міфологічних та релігійних значень. Міфоніми додають висловам багатозначності, дозволяючи їм виражати не лише буквальне значення, а й глибокі емоції та культурний досвід. Ці вирази часто використовуються як засіб іронії, сатири або символічного підкреслення певних

моральних та емоційних аспектів і є невід'ємною частиною української лінгвокультури.

3.3 Культурні та історичні контексти використання міфонімів

І українська і китайська пов'язана з міфонімами фразеологія, тісно переплітається з народними віруваннями, релігіями та історичними традиціями. Проте, ті міфоніми, що відображені в українських фразеологізмах беруть свої витoki з дохристиянських, язичницьких уявлень, а також багато і з християнства. (Жовта, 2011) Адже саме християнство мало суттєвий вплив на формування українського світогляду. А китайська фразеологія переважно пов'язана з буддизмом, конфуціанством та даосизмом, і звичайно теж пов'язана з народними віруваннями. Міфоніми китайських фразеологізмів відображають культурний та релігійний зміст китайського світогляду.

Розглянемо на прикладах. Українські фразеологізми типу «цвіт папороті», «як у воду дивився» походять з язичництва, пов'язані з дохристиянськими віруваннями. Адже, наприклад, «цвіт папороті» - фразеологізм, який тісно пов'язаний зі святом Івана Купала. У давньослов'янській міфології лише на це свято цвіте папороть, і той, хто знайде її цвіт, зможе бачити приховані скарби. Тому, конотація цього фразеологізму про щось надзвичайно рідкісне, важко доступне, міфічне.

«Як у воду дивився» ще один фразеологізм, який стосується цього свята. Взагалі в слов'янській міфології вода – це певною мірою магичний символ, адже з її допомогою передбачали майбутнє. Наприклад дівчата пускали вінки на воді на Івана Купала, ворожили на нареченого. Предки дивлялись на відображення на водяному плесі долю свою вгадували, небезпеку передбачали, визначали чи правильне рішення прийняли тощо. Тому «як у воду дивитись» означає передбачати, знати наперед, заздалегідь.

Щодо китайських фольклорних образів, то це часто пов'язані з міфами та легендами герої, боги, різні істоти, які символізують різні людські вади, різні аспекти життя тощо. В цю категорію можна віднести фразеологізми «大闹天宫», який походить з класичної китайської літератури «Подорож на Захід». Тут мова йде про короля Мавп, який підняв бунт в Небесному Царстві. Тому цей фразеологізм осплює безлад, бент, хаос, непокора, виклик владі, боротьба з ієрархією.

Інший випадок – це вплив релігії. У китайській фразеології релігійні міфоніми будуть пов'язані з даосизмом, буддизмом, конфуціанством тощо. Вони будуть уособлювати ідеї гармонії, духовності, природи, балансу (інь-янь), просвітлення тощо. Наприклад «嫦娥奔月» - походить з даоської легенди про Чан'Е, яка випивши чарівну «таблетку» або також називають «еліксир» і полетіла на Місяць. Цей чен'юй вживається для опису пошуку безсмертя, втеча від реальності тощо.

Інший чен'юй «牛郎织女» - це про силою розлучену пару, яка бачиться лише раз на рік. Історія трагічного кохання, що долає перешкоди. Чен'юй є символом смутку та розлуки, подолання перешкод, опис трагічного, драматичного і водночас романтичного кохання.

Загалом, в українській фразеологічній системі міфоніми є більш морально-етичними символами. Взяти до прикладу «Каїнове діло», «поцілунок Іуди» - вони виражають чітку оцінку поведінки людей в рамках християнської моралі.

У китайській мові моральний вимір виражається в темах долі, любові, гармонії тощо. Чен'юй «牛郎织女» яскравий приклад цьому, адже він показує якими важливими є любов та вірність, попри всі перешкоди. Хоча українські та китайські ідіоми мають різне культурне походження, обидві мови використовують міфоніми в якості основи для перенесення глибини та символізму вислову.

В українській фразеології підкреслюються релігійні та фольклорні образи, які репрезентують морально-етичні значення, тоді як в китайській – зосереджені на філософському розумінні життя та гармонії. Незважаючи на культурні відмінності, міфічні персонажі в обох мовах передають багатозначні поняття і грають важливу роль у мовній картині світу.

3.4 Розкриття впливу культурного тла на інтерпретацію фразеологічних одиниць

Фразеологізми відображають історичний досвід, світогляд, культурні традиції та міфологічні вірування народу і є невід'ємним елементом мовної системи будь-якої культури. Одним з найважливіших компонентів фразеологізмів є міфологічні терміни, назви та імена міфологічних персонажів і явищ, які мають особливе символічне або конотативне значення. Вивчення фразеологічних одиниць, що містять міфологічні терміни в різних культурах, дозволяє краще зрозуміти культурний контекст, який впливає на їх інтерпретацію. Ми розглянемо вплив культурного фону на інтерпретацію фразеологічних одиниць, що містять міфоніми, на прикладі китайської та української мов.

Інформацію, що виходить за межі значення слів, несуть фразеологізми. Кожен фразеологізм сформувався в процесі історичного розвитку народу. Культурний фон містить елементи, які допомагають розшифрувати приховані значення фразеологічної одиниці: історичні події, традиції, міфи, фольклор, релігію та звичаї.

Китайська культура багата на міфологічні образи, які лежать в основі багатьох ідіом. Багато з цих ідіом походять з давньокитайських міфів, філософських книг і легенд, що містять глибокі ідеї про природу людини, мораль і всесвіт. Наприклад чен'юй «女媧补天», який бере свої витoki з китайської легенди про богиню 女媧 (Нюйва), яка врятувала світ, відновивши

небо після руйнування. В сучасному мовленні ця фразеологічна одиниця використовується для опису великого героїчного вчинку або відновлення порядку після хаосу. У цьому чен'юї передається ідея самопожертви, прагнення відновити злагоду у світі. Розглянемо приклад використання цього чен'юя на практиці: 他们努力修复被破坏的城市，就像女娲补天一样。（Вони невтомно відновлювали зруйноване місто, ніби богиня Ньюва лагодила небо）.

Інший приклад «精卫填海» - фразеологізм, який розповідає про пташку Цзінъвей, яка наполегливо намагалася наповнити море камінцями, гілочками тощо. Таким чином намагаючись помститися за свою загибель. У сучасному мовленні, цей чен'юй використовується для опису наполегливості, рішучості у досягненні своєї мети, навіть якщо вона здається нездійсненною. Вплив культурного тла в цьому випадку проявляється через китайське розуміння непохитної волі та прагнення досягти гармонії. Наприклад: 她每天努力工作，像精卫填海一样，坚持不懈。（Вона щодня старанно працює, ніби Цзінъвей наповнює море, не відступаючи）.

«嫦娥奔月» - фразеологізм, який походить з легенди про Чан'Е, яка полетіла на Місяць, внаслідок того, що випила «еліксир/чарівну таблетку». В сучасних контекстах він символізує недосяжні або високі прагнення, мрії. Наприклад: 她的梦想像嫦娥奔月一样，虽然难以实现，但她从未放弃。（Її мрія була такою ж недосяжною, як політ Чан'е на Місяць, але вона ніколи не здавалася.）

В українській мові теж існує безліч фразеологізмів, що містять міфоніми, які беруть свої витoki з національних міфів та релігійних уявлень, а також з народної казкової традиції. Багато з цих фразеологізмів формуються під впливом християнських мотивів, а також відображають залишки дохристиянських вірувань, що збереглися в народній творчості.

Наприклад вислів «за царя Гороха», який символізує давні часи. Тобто, щось, що було дуже давно, уособлює далеке минуле. В контексті позначає щось давнє. Наприклад: Це було ще за царя Гороха. (Бачинська, 2020, с.63-65)

Або наприклад інший вираз «як відьми вкрали», який походить з народних вірувань, згідно яких люди вірили, що існують відьми, які можуть вкрасти чи пошкодити щось важливе. В сучасному мовленні, цей вираз символізує зникнення чогось важливого. Наприклад: Перед виходом з дому ніяк не можу знайти ключі, ніби їх відьми вкрали.

В цьому виразі використовують саме міфонім «відьми», тому що згідно вірувань українців, відьма має здатність красти речі (зірки в тому числі). (Чибор, 2015).

У китайській мові чен'юї часто пов'язані з давніми легендами, філософськими концепціями або історичними подіями. Наприклад, «守株待兔», що дослівно означає «стерегти пень в очікуванні зайця», походить із стародавньої байки, символізує даремне очікування легкого успіху, без докладання зусиль. (Кулигіна, 2008)

«夸父逐日» - дослівно «Куафу наздоганяє Сонце». Фразеологізм знову ж таки походить з легенди, в якій герой Куафу хотів наздогнати Сонце, проте виснажився і помер від спраги. Цей чен'юй особлює прагнення недосяжного або ж надмірну одержимість якоюсь ідеєю. Наприклад: 他对自己的目的如此痴迷，就像夸父逐日一样。（Він був настільки одержимий своєю метою, як Куафу, що намагався наздогнати Сонце）.

Дослідження лексичних одиниць, що містять міфоніми, показує тісний взаємозв'язок між мовою та культурою. Лексичні одиниці, що містять міфологічні слова в китайській та українській мовах, відображають культурно-історичні традиції, символічні образи та світоглядні уявлення кожного етносу. Вивчення таких лексичних одиниць допомагає краще зрозуміти культурні особливості етносів та звернути увагу на схожість і відмінність їхнього світогляду.

Міфоніми в китайських чен'юй відображають не лише стародавні міфи, а й культурні цінності, такі як філософія, світогляд, наполегливість, рішучість, мудрість і боротьба з труднощами. Порівняння з українськими виразами, що містять міфологічні терміни, підкреслює відмінності в культурному підґрунті та особливостях двох мов.

3.5. Конотативне вираження міфонімів на матеріалі контекстів

Проаналізуємо вживання чен'юй в контексті на прикладах. Ми вже розглядали чен'юй «精卫填海» - «Цзінвей завалює/наповнює море камінням»: старанно чи невтомно працювати над чимось або ж рухатись до мети незважаючи ні на що. Наприклад: 尽管困难重重, 依然像精卫填海一样, 努力实现自己的梦想。 Незважаючи на всі труднощі, він так само як Цзінвей наповнює море, старанно працює над здійсненням своїх мрій.

Тобто описується людина, яка наполегливо продовжує боротьбу, незважаючи на невдачі, має незламну волю.

«愚公移山» - «Юй Гун пересунув гору»: подолати всі перешкоди, наполегливість попри складнощі. Наприклад: 在面临巨大的挑战时, 我们也要学习愚公移山的精神, 勇敢地克服困难。 Стикаючись з колосальними викликами, ми теж повинні як Юй Гун пересунув гору, рішуче долати долати труднощі. З цього прикладу, можемо побачити, що «愚公移山» в контексті означає незламність духу та рішучими у досягненні цілей попри потенційні труднощі на шляху.

«龙飞凤舞» «зліт дракона і танець фенікса»: про винятково гарний почерк. Приклад вживання: 他的书法作品真是龙飞凤舞, 表现出极高的艺术水平。 Його каліграфія справді виняткова і демонструє високий рівень мистецтва.

«鬼使神差» «біс сплутав, ні з того ні з сього». Наприклад: 他做事总是鬼使神差, 让人鬼火冒, 根本无法预料。 Він завжди діє ні з того ні з сього, непередбачувано, що змушує людей злитися.

«白日见鬼» «побачити привида посеред білого дня». Вживання: 他居然在白日见鬼, 这事太不可思议了! Він ніби побачив привида посеред білого дня, справді незбагненно! (тобто про щось надзвичайна, неймовірне, неможливе).

«麟角凤距» «ріг Ціліня і шпора фенікса»: щось дивне, рідкісне. Приклад вживання: 虽然学习多种语言的人越来越多, 但能够流利使用无门以上语言的仍然是麟角凤距。 Попри те, що людей, які вивчають мови все більше, тих, хто може вільно розмовляти більше ніж 1 мовою все ще дуже мало.

Висновки до розділу 3

Дослідження конотативного простору міфонімів у складі фразеологічних одиниць китайської та української мов виявило як спільні риси, так і відмінності, що обумовлені культурними, історичними та світоглядними особливостями обох мов. Спільним для обох мов є те, що міфоніми, як носії культурного та міфологічного досвіду, культурної спадщини, відіграють важливу роль у створенні фразеологічних зворотів, наповнюючи їх глибоким змістом і емоційним забарвленням. Проте, відмінності полягають у характері самих міфонімів і культурних контекстах їх використання. У китайській мові міфоніми в чен'юях часто відображають міфологічні образи драконів, феніксів, духів, що пов'язано з давніми релігійними та філософськими системами. Водночас, в українській мові міфоніми часто звертаються до народних образів і символів, таких як чорт, відьма, русалка.

Аналіз конотативного простору міфонімів на матеріалі китайських чен'юїв показав, що ці мовні одиниці не лише передають певні поняття, але й містять культурні конотації, що відображають філософські й моральні цінності

китайського суспільства. Порівняльний аналіз із українськими фразеологізмами виявив, що в обох мовах міфоніми відіграють важливу роль у формуванні національної ідентичності, але їх конотації суттєво різняться через культурне тло.

Культурний та історичний контекст відіграє важливу роль у формуванні конотативного значення міфонімів в обох мовах. Вплив культурного тла на інтерпретацію фразеологічних одиниць є очевидним, оскільки багато міфонімів беруть свої витoki з міфів, легенд та світоглядних уявлень, які притаманні кожній з культур. Це ускладнює переклад таких фразеологізмів і вимагає глибокого розуміння культурного контексту. Китайська мова, з її багатою міфологією і релігійними віруваннями, створює складну систему конотацій, у той час як українська мова робить акцент на символіці природи та народних уявленнях.

Таким чином, вплив культурного тла є визначальним для інтерпретації фразеологічних одиниць в обох мовах. Конотативне вираження міфонімів, розглянуте на матеріалі контекстів, підкреслює, що правильне розуміння фразеологізмів можливе лише за умови глибокого врахування національних та історичних особливостей мовних культур.

ВИСНОВКИ

Вважаємо доцільним зазначити, що проаналізувавши джерела щодо конотацій та конотативного простору, ми можемо визначити, що конотативний простір – це комплекс додаткових значень, конотацій та відтінків, які супроводжують основне, буквальне значення слова чи виразу і включають усі емоційні, культурні, історичні та особистісні аспекти, що впливають на його сприйняття. Цей простір складається з конотативних, культурних, соціальних та особистісних уявлень, які надають мовним одиницям глибшого значення і гарантують багатовимірність у комунікації.

У процесі дослідження конотативного простору міфонімів у складі фразеологічних одиниць китайської та української мов було систематизовано та глибоко проаналізовано фразеологічні одиниці китайської та української мов з міфонімами у своєму складі. На першому етапі ми відібрали та здійснили аналіз фразеологізмів з міфонімами у складі, проаналізували їхні структурні елементи та семантичні значення. Це дозволило нам виявити певні національно-культурні особливості та історичні традиції обох мов. Ми виявили, що китайські фразеологізми з міфонімами часто пов'язані з легендами, даоськими міфами, буддизмом, а українські – з персонажами міфів, релігійними текстами та традиціями, народними дохристиянськими віруваннями та певною мірою з античною міфологією. Це зумовлює своєрідний національний контекст кожної мови.

Також, було досягнуто поставленої мети, а саме завдяки проведеному аналізу фразеологічних конструкцій, ми виявили певні відмінності в конотаціях міфонімів. Наприклад, міфічні істоти, які зустрічаються в китайських фразеологічних не мають аналогів, через специфічність культури. Також було розглянуто конкретні спільні риси притаманні конотаціям міфонімів фразеологічних одиниць обох мов. Це завдання було досягнене завдяки якісному відбору та детального аналізу фразеологічних конструкцій. Ми

виявили, що конотаційні особливості міфонімів китайської та української мов мають культурні відмінності. Китайські міфоніми здебільшого пов'язуються з поняттям гармонії, сили, безсмертя, мудрості. Українські – мають як позитивні, так і негативні конотації, залежно від контексту. Наприклад, міфоніми дракон і фенікс в китайській мові мають виключно позитивні значення і є символами сили та удачі. Вважаємо доцільним виділити суто китайських легендарних персонажів, які стали основними міфонімами в сучасних китайських фразеологізмах, а саме 盘古 Паньгу, що за однією з легенд створив світ. 愚公 Юй Гун, що володів надзвичайними силами; 嫦娥 Чан Е, небесна фея, що є символом краси, та інші. Українські міфоніми чорт, Бог, русалки, відьми можуть передавати різні сенси, як іронічні чи доброзичливі, так і негативні чи лихі.

Порівняльний аспект даної роботи дозволив виявити, що китайська та українська мови мають суттєві відмінності у відтінках, які передають міфоніми. У китайській фразеології домінують конотації поваги до історичних постатей чи шанування предків. В українській – частіше релігійний характер, природний контекст, який підтверджує тісний зв'язок з природою та місцевими традиціями. Зазначимо, що задля аналізу ми обрали різні типи фразеологічних одиниць китайської мови, класифікацію яких також подали у теоретичному розділі. А саме, приказки та прислів'я 俗语 та 谚语, чен'юї 成语, суто китайські фразеологічні одиниці паралельної та не паралельної конструкції, які найчастіше мають у складі чотири або п'ять ієрогліфів, недововки 歇后语, також специфічний клас фразеології Китаю, який відрізняється іронічністю. Порівняння конотаційних аспектів міфонімів у фразеологічних одиницях китайської та української мов виявило, що обидві мови використовують міфологічні образи для створення глибоких конотацій, однак їхнє тлумачення та використання залежать від соціального й культурного контексту кожної нації, а також особистісних уявлень.

Аналіз контекстного використання фразеологізмів з міфонімами у різних комунікативних ситуаціях показав, що ці мовні одиниці відіграють важливу роль у комунікації, допомагаючи виразити емоції, передати ставлення або асоціації, що зрозумілі лише носіям мови. Це підкреслює тісний зв'язок між фразеологією та культурною картиною світу.

Цікаво, що систематизація конотативного простору міфонімів відобразила, що, китайські фразеологізми мають чітко виражений позитивний сенс, а в українській мові, навпаки є неоднорідним, і включає як позитивні, так і негативні відтінки. Виключенням, іноді стають недовомовки 歇后语, які часто за допомогою обірваного закінчення, яке можна відтворити за контекстом часто іронізують людські пороки. Ця характеристика вказує на те, що конотативний простір цих двох мов має різну сутність. Це пояснюється різницею світоглядів та національного характеру культур. Наприклад, вираз 龙飞凤舞 при перекладі дослівно буде незрозумілим українцям через символічність. Тому конотативний простір може включати в себе більше значень. Політ дракона 龙飞 асоціюється з чоловічою красою, силою та мужністю цієї найвагомішої міфічної істоти в китайській культурі, а танок фенікса 凤舞 з жіночою витонченістю, елегантністю, отже цей вислів позначає прекрасний почерк, штрихи виглядають впевнено, чітко, але й відрізняються дивовижною красою, немов фенікс, що ширяє в небі.

Таким чином, це дослідження систематизувало та охарактеризувало конотативний простір міфонімів в складі фразеологічних одиниць китайської та української мов. Виявило відмінності у сприйнятті та використанні міфонімів, які відображають національні світоглядні моделі та культурні традиції, та зумовлені особливостями двох народів. Це дозволяє розширити розуміння конотативного простору обох мов. Це дослідження підкреслює важливість вивчення фразеології як ключового елементу для розуміння мовної картини світу і комунікаційних практик кожної окремої культури.

简评

本研究旨在探讨汉语和乌克兰语中成语单位内的神话名词（以下简称“神话名词”）的联想空间及其所带来的情感色彩（即“联想意义”）。通过对这两种语言中神话名词的深入对比分析，研究揭示了汉乌两种语言中的成语单位在文化、历史和社会背景的影响下呈现出不同的联想特征，同时也发现了它们之间的共性。

在本研究中，通过对成语的批判性分析，明确了神话名词在两种语言中的象征性和联想意义的差异。研究表明，汉语成语中的神话名词往往偏向于象征性和隐喻性意义，这些意义通常与中国的神话传说和宗教观念息息相关。例如，龙、凤等形象在汉语中多象征着力量、权威和吉祥。而乌克兰语的成语则更倾向于反映民间信仰和大自然的力量，表现出一种更接地气的文化特色。这一点在汉语的成语“成语”和乌克兰语的“фразеологізми”中得到了清晰的体现，尽管它们使用了相似的神话名词，但其所表达的联想意义却因文化差异而有所不同。

在不同的交际情境中，成语中神话名词的使用也展现出不同的功能。分析表明，汉乌两种语言中的成语不仅是表达情感和态度的工具，还承载着特定的文化代码，只有该文化的母语者才能真正理解这些隐含的意义。这进一步证明了成语与文化世界观密切相关，成语作为一种独特的语言现象，反映了每个民族的思想模式和文化传统。

此外，通过对神话名词在汉乌两种语言中的联想意义进行比较，发现这两种语言均利用神话形象来创造丰富的联想空间。然而，这些神话形象的解读和应用则依赖于各自的历史和文化背景。例如，在中国文化中，龙通常被视为积极的象征，而在乌克兰文化中，某些神话生物可能有截然不同的象征意义。因此，神话名词在不同语言中的具体联想意义受到文化差异的显著影响。

总的来说，汉语和乌克兰语中成语单位中的神话名词具有独特的联想空间，这些空间反映了两种语言的民族世界观和文化传统。本研究强调了成语作为语言世界观和文化认知的重要组成部分，对于理解不同文化的沟通实践具有重要的学术价值和实践意义。通过探索成语中的联想意义，我们能够更好地理解语言在文化中的功能，并加深跨文化交流的深度。

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бачинська, Г., Вербовецька, О., (2020). Еквіваленти фразеологічних одиниць української та польської мов з онімним компонентом (на матеріалі «Короткого українсько-польського словника»). Ужгородський університет, 63- 65.
2. Боєва, Е. В., & Пеляк, М. (2021). Функційна парадигма античних міфонімів у поезіях М. Зерова. Поліаспектність творчості Лесі Українки: збірник наукових статей і тез. Одеса: Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 152-160.
3. Бойко, Н. І., & Кайдаш, А. М. (2010). Міфологеми в українському романтичному просторі. Ніжин: Вид-во НДУ ім. М. Гоголя.
4. Браїлко, Ю.І. (2009). Семантична специфіка онімів. Філологічні науки. Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка, 111-116.
5. Бусел, В.Т. (2005). Великий тлумачний словник сучасної української мови. Київ, Ірпінь: ВТФ Перун.
6. Вакулюк, А.Є. (2023). Міфоніми у сучасній англійській та українській мовах (на матеріалі лексикографічних джерел) . Курсова робота. Відновлено з:
<http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/3850/Вакулюк%20Анастасія%20Па%2005-20.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
7. Василенко, А.М. (2004). Українська міфологічна лексика в художній літературі ХІХст. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук. Відновлено з
<https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/30942/100310078.pdf>
8. Василенко, А.М. (2003). Українська міфологічна лексика в художній літературі ХІХ ст., 25.
9. Венжинович, Н.Ф. (2018). Фраземіка української літературної мови в контексті когнітології та лінгвокультурології. Монографія. Ужгород: ФОП Сабов А.М., 463.

10. Вільчинська, Т., & Вишневська, Г. (2019). Міфоніми в українській етнокультурі й творчості письменників кінця ХІХ – початку ХХ століть. Вісник Львівського університету. Серія філологічна, 71(II), 186–193.
11. Вінтонів, Т. М. (2017). Роль міфонімів та біблійних онімів у створенні семантичної аури антропоетоніма Мотря в історичній епопеї Богдана Лепкого «Мазепа». *Studia philologica*, 9, 85–92.
12. Габідуліна, А.Р., Колесніченко, О.Л., (2019). *Методологія сучасних лінгвістичних досліджень: навчальний посібник*. Слов'янськ: Вид-во Б.І. Маторіна.
13. Грінченко, Б.Д. (1907-1909). *Словарь української мови*. Т. 1-4. Київ.
14. Гнатюк, В.М. (2000). *Нарис української міфології*. Інститут народознавства НАН України, 263.
15. Голянич, М. І., Іванишин, Н. Я., Ріжко, Р. Л., & Стефурак, Р. І. (2012). *Лінгвістичний аналіз тексту: Словник термінів*. Івано-Франківськ: Сімік.
16. Жовта, Н.(2011). МІФОНІМІЯ ЯК ОДИН ІЗ НАЙСКЛАДНІШИХ ОБ'ЄКТІВ ОНОМАСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ. ЯЗИЧНИЦЬКА ТЕОНІМІЯ КИЇВСЬКОЇ РУСІ. Відновлено з:
<http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/6280>
17. Загнітко, А. П. (2012). *Словник сучасної лінгвістики: Поняття і терміни (Том 2)*. Донецьк: ДонНУ.
18. Зайченко, Ю.О. (2019). *Конотація як лінгвістичне явище: дефініція, типологія, властивості та структура*. Відновлено з:
<https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/04/Connotation-as-a-Linguistic-Phenomenon-its-Definition-Typology-Features-and-Structure-Yu.-Zaichenko.pdf>
19. Іваненко, Ю.В. (2010). *До питання про основні риси функціонування міфопоетонімів*. Відновлено з:
<https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&>

20. Корольова, Т.М., Стоянова, Ю. (2019). Ченьюї та особливості їх перекладу. Міжнародний журнал. Випуск 5. Харбін: Харбінський інженерний університет, 20-22. Відновлено з:
<http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/10921/1/Korolova.pdf>
21. Кочерган, М. П. (2006). Основи зіставного мовознавства. Київ: Академія.
22. Кулигіна, Н. (2008). СЕМАНТИЧНА СТРУКТУРА ЧЕНЮЙ ТА ЇХ МІСЦЕ У ФРАЗЕОЛОГІЧНІЙ СИСТЕМІ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ. Стаття.
Відновлено з:
<https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&opi=89978449&url=http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/philology/article/download/6234/6242&ved=2ahUKEwjw4NbN8quHAxX4QvEDHbNJCx4QFnoECCcQAQ&usg=AOvVaw2vNFLh4yQKULXVVWhA588>
23. Кухарчук, Н.О. (2020). Міфопоетони́ми у творах українських фентезі (на матеріалі творів Дари Корній та Наталії Матолінець). Кваліфікаційна робота (проект). Відновлено з:
<https://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/11504/Бакалаврська%20рбота%20Кухарчук%20Н.О.pdf?sequence=1>
24. Марчук, О.В. (2015). Конотативний простір світу англomовного фентезі. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: філологічна, 19 (Т.1), 95–97. Відновлено з: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v19/part_1/29.pdf
25. Маслова, В. А. (2001). Лингвокультуро́логия. Москва: Издательский центр «Академия».
26. Мельчук, І.А. (2001). Фразеологія сучасної української мови. Київ: Вища школа.
27. Найка, О.В. (2023). Національно-культурні особливості фразеологічних одиниць в китайській мові. Курсова робота. Відновлено з:
<http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/4009/19.pdf?sequence=1> 11-

28. Плющ, М. Я., Бевзенко, С.П., Грипас, Н.Я. (1994). Сучасна українська літературна мова. Підручник. Київ: Вища школа, 413
29. Порпуліт, О.О. (2000). «Ономастичний простір української чарівних казок (у зіставленні з російськими казками)». Дис.канд.філол.наук. Одеський державний університет імені І.І.Мечникова, 183-217.
30. Птуха, В. А. (2011). Конотація як результат взаємозв'язку мови і культури. Сучасні дослідження з іноземної філології, 9, 391–398.
31. Руснак, В.І. (2013). Семантичний аспект зоосемічних фразеологічних одиниць. Актуальні проблеми іноземної філології: лінгвістика та літературознавства: міжвуз. зб. наук.ст.; гол. ред. В. А. Зарва. Бердянськ: БДПУ, вип.8, 101-108. Відновлено з:
<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/23441/3/Руснак%20Віта.pdf>
32. Соболеwsька, О. (2018). Українські фраземи та особливості їх творення. Львів: Львівський університет ім. І.Франка. Відновлено з:
<https://pedcollege.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/09/Ukrains-ki-frazemy-y-osoblyvosti-ikh-tvorennia.pdf>
33. Степанов, О. І. (2023). Конотативна лексика чеської мови (на матеріалі словників). Курсова робота. Київ: КНЛУ. Відновлено з
<http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/787878787/4246/Курсова%20Степанов.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
34. Телія, В.М. (2019). Китайська фразеологія Семантичний, прагматичний та лінгвокультурологічний аспекти. Харків.
35. Хабаз, Г.В. (2023). Міфоніми в текстах англomовного фентезі: перекладознавчий аспект (на матеріалі україномовних перекладів творів Дж. Р. Р. Толкіна «The Hobbit»). Магістерська дисертація. Відновлено з:
<https://ela.kpi.ua/items/e229249b-907e-4f1d-b223-d5040c7b0cd4>
36. Цимбал, Н.А. (2019). Методи лінгвістичних досліджень: навчальний посібник. Умань: Візаві.
37. Чередніченко, О. І. (2017). Переклад. Культура. Ідентичність. Київ: КНУ.

38. Чибор, І.С. (2015). Інтерпретація напівдемонологічних уявлень у фразеології української мови. Вісник Житомирського національного університету ім. І.Франка (80), 289-292.
39. Федічев, О.Є. (2006). «Чен Юй» як найпошреніший вид фразеологізмів у китайській мові. Стаття зі збірника «Українська орієнталістика», вип.1, 84-90. Відновлено з:
<https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/96ba698d-d1a7-4a80-a506-aa0fa625827b/content>
40. Федорова, Ю.М. (2010). Фразеологія значень присвійних прикметників у сучасній українській мові. Автореферат. Київ: Національний педагогічний університет ім. М.П.Драгоманова. Відновлено з:
<https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/9745/Fedorova.pdf?sequence=1>
41. Bally, Ch. (1905). Précis de stylistique: Esquisse d'une Methode Fondée sur l'Étude du Français Moderne. Geneva: A. Eggimann et cie, ca.
42. Davis, K.A. (1995). Qualitative Theory and Methods in Applied Linguistics Research (pp. 427-453). Virginia: TESOL.
43. Gibbs, Jr, R.W. (1994). The poetics of mind: Figurative thought, language, and understanding. New York: Cambridge University Press.
44. Labov, W. (2008). Some principles of linguistic methodology. New York: Cambridge University Press.
45. Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). Metaphors we live by. Chicago: University of Chicago Press.
46. Martynychuk, A. (2009). On research methodology in applied linguistics. Newberg, Oregon: George Fox University.
47. Norman, K.D., & Yvonna, S.L (2017). The SAGE Handbook of Qualitative Research. / London: SAGE Publications.
48. Stefanowitsch, A. (2020). Corpus linguistics. A guide of the methodology. Berlin: Freie Universität.

49. Sybesma, R.P. (2017). *Encyclopedia of Chinese Language and Linguistics*. Leiden: Brill.
50. Lan, Chun. (2000). *A cognitive approach to spatial metaphors in English and Chinese : Diss. Doct. of Philosophy in English and Linguistics / Lan Chun*. - Hong Kong.
51. Liwei, Jiao, Cornelius, C.K., Weiguo Zhang. (2011). *500 Common Chinese Idioms / 成语五百条*. New York: Routledge.
52. Sun, Chaofen (2006). *Chinese: A linguistic introduction*. Cambridge, Cambridge University Press.
53. Xú, Chénghuán. (2004). *The Shaping of Idioms in Chinese*. *Journal of College of Chinese Language and Culture of Jinan University*.
54. Huang, H. (2014). 黄伯荣, 廖序东. *现代谚语*. 北京: 高教育出版社
Сучасна китајска мова / H. Huang, L. Borong.
55. 长春. (2002). *中华成语大辞典: 简明本/ 向光忠编*. -长春: 吉林文史出版社.
56. 王涛. (1987). *中国成语大辞典*.
57. 张春拍. (2004). *实用汉英习语词典*. 上海: 出版社.
58. 周纪生. (1981). *俄汉成语词典*. 湖北: 湖北人民出版社.
59. 王德福. (1996). *汉英成语词典*. 四川: 人民出版社.
60. 马国凡. (1978). *成语//熟语丛书*. 呼和浩特: 内蒙古人民出版社.
61. 徐国庆著. (2019). *现代汉语词汇系统论*. 北京: 大学出版社.
62. *汉俄词典*. (1990). 北京: 出版社.
63. *汉语成语大词典*. (2002). 北京: 出版社.

64. 武占坤. (2007). 汉语熟语通论. 河北: 出版社.
65. 温端政. (1999). 二十世纪的汉语俗语研究. 太原: 书海出版社.
66. 温端政. (2007). 汉语谚语词典. 上海: 出版社.
67. 薛晓平. (2005). 汉语成语词典. 陕西: 人民教育出版社.
68. 夏征农. (2003). 大辞海. 上海: 出版社.
69. 现代汉语成语词典. (2009). 上海: 出版社.
70. 中国歇后语大辞典. (2002). 上海: 出版社.
71. 徐志诚. (2005) 实用谚语小辞典. 西安: 出版社.
72. 董小王. (2005). 俗语小词典. 四川: 出版社.
73. 孙维张. (1989). 汉语熟语学. 吉林: 出版社.
74. 符淮青. (1985). 现代汉语词汇. 北京: 出版社.
75. 向光忠. (1985). 现代汉语知识丛书. 湖北: 出版社.